

АГРОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Агрономічний факультет – найстаріший факультет в університеті, який своїм корінням сягає в далекий 1920-й рік, коли в Білоцерківському сільськогосподарському технікумі було відкрито рільничий, садово-городній та механічний відділи.

Агрономічний факультет на святі Першого вересня

У той час підготовка фахівців у технікумах здійснювалася на рівні вищих навчальних закладів. Тож в організації навчального процесу значна увага приділялась як теоретичній підготовці, так і практичній роботі студентів. Цьому сприяла й передача за постановою Білоцерківського повітземвідділу у володіння технікуму угідь Олександрійського паркового господарства. Створення в 1924 р. кабінетів ботаніки, рослинництва, ґрунтознавства, мікроскопії та ентомології започаткувало розвиток науково-дослідної роботи в технікумі. Велике значення мали й закладене в 1926 р. навчально-дослідне поле та збудований дещо пізніше вегетаційний будинок.

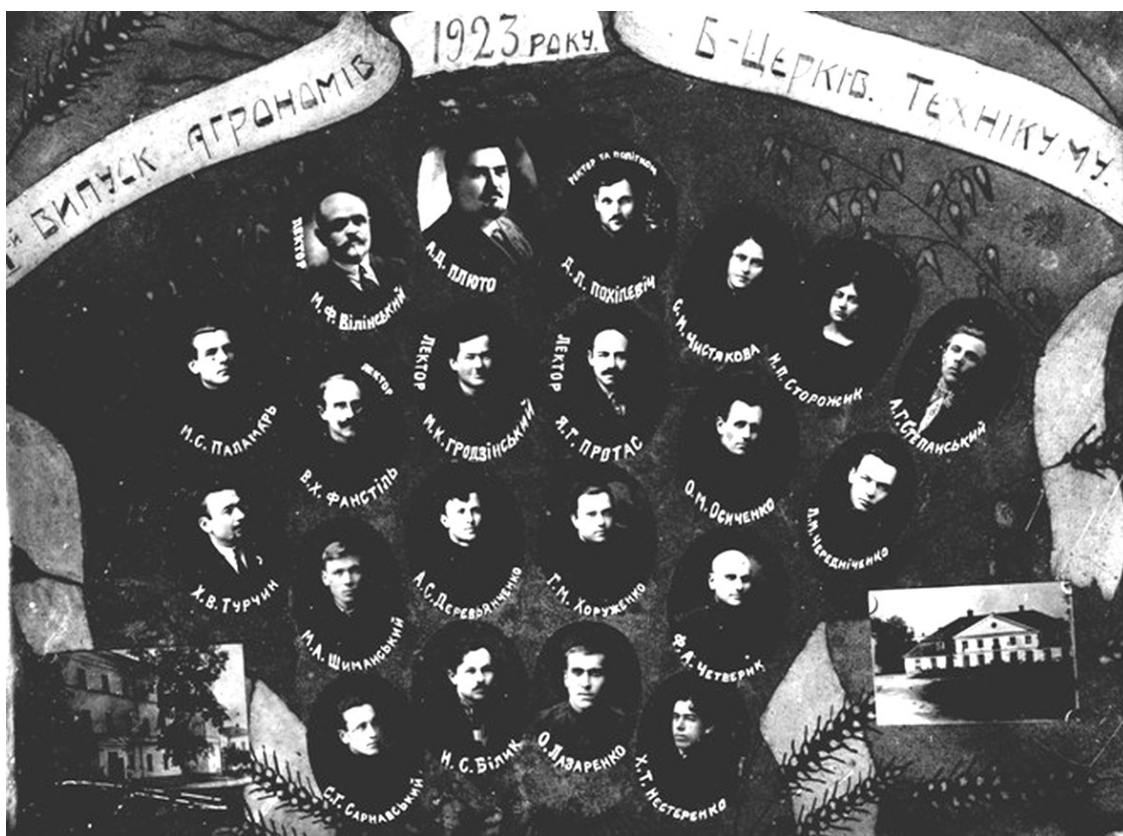
Професор В.М. Лебедєв

У 1929 р. внаслідок кількох реформувань Білоцерківський сільськогосподарський технікум було перейменовано у сільськогосподарський з трьома факультетами. Разом з Київським агроінженерним інститутом цукрової промисловості у новостворений ВНЗ були переведені кафедри ботаніки, фізіології рослин, загального землеробства, рослинництва та інші, які мали багате історичне минуле.

З перших днів роботи на факультеті створився згуртований науково-педагогічний колектив, який забезпечив високий рівень викладацької та науково-дослідної роботи. Такі в майбутньому відомі вчені, як М.К. Гродзінський, В.П. Гродзінська, В.Ф. Савицький, П.Г. Найдін прийшли до інституту із технікуму, а перший завідувач кафедри ботаніки академік Є.П. Вотчал, професори О.О. Табенцький, В.М. Лебедєв, П.В. Салата та інші переїхали працювати з Києва.

Розповідаючи про ті далекі роки становлення, слід згадати добримі словами про династію Гродзінських, життя, праця та наукові здо-

бутки яких яскравою сторінкою ввійшли в історію не тільки факультету, а й розвитку науки і освіти в Україні.

Перший випуск агрономічного факультету Білоцерківського сільськогосподарського інституту

Михайло Карпович Гродзінський – перший декан агрономічного факультету. Народився в сім'ї агронома 1890 р. В неповних 12,5 років – практикант із садівництва. У 1909 р. закінчив Санкт-Петербурзьку гімназію, в 1913 р. – природознавче відділення фізико-математичного факультету Московського університету, в 1923–1927 рр. екстерном закінчив агрономічне відділення Білоцерківського сільськогосподарського технікуму (інституту). У 1913–1920 рр. працює спеціалістом з садівництва, завідує секцією інтенсивних культур. У 1920 р. розпорядженням Київського губзамвідділу призначається членом комісії з організації в Білій Церкві сільськогосподарського вищого навчального закладу, а з початком навчального процесу – лектором першої групи (доцент) із садівництва і ботаніки, проректором з навчальної роботи новоорганізованого технікуму, очолив лабораторію ботаніки. У 1921–1939 рр. – декан агрономічного факультету, у 1927–1930 рр. за сумісництвом – спеціаліст з боротьби з бур'янами Київської обласної сільськогосподарської станції. У 1931 р. – завідувач кафедри ботаніки. Створив колекційну ділянку і зібрав на ній шляхом обміну із союзними і зарубіжними ботанічними садами більше як 2000 зразків рослин. У вченому званні доцента кафедри загальної ботаніки затверджений у 1938 р. Вивчав місцеву флору, бур'янисту рослинність, заходи боротьби з нею, вивчав кормові і деякі технічні культури, обстежував місцеві кормові угіддя, вивчав хвороби рослин і розробляв методи боротьби з ними.

Декан відвідував навчальні заняття два рази на тиждень з метою, щоб протягом семестра побувати на лекціях і практичних заняттях з кожної дисципліни не менше 2–3-х разів. Важко переоцінити його багатогранну діяльність у ті нелегкі роки. Організаторський талант успішно поєднувався в нього із плідною науковою діяльністю, спрямованою на вивчення геоботанічних особливостей рослинного світу Білоцерківщини.

Перший декан агрономічного факультету М.К. Гродзінський

У 1941 р. М.К. Гродзінський із сім'єю евакуювалися на Схід, у Краснодарський край через Новоросійськ, с. Архипово-Осипівка, міста Сочі, Сухумі, Тбілісі, Баку, Красновійськ, Ашхабад, Ташкент, Алма-Ата у Конь-Колодязь Хлевінського району Воронежської області. По шляху руху за наявності вакансії його приймали на роботу в інститути або сільськогосподарські технікуми викладати, а як грамотний методист він займав посади помічника заступника директора Інституту виноградарства і виноградарства, заступника директора технікуму з навчальної роботи.

Зразу ж після звільнення Білої Церкви від німецько-фашистських загарбників, у 1944 р., повертається М.К. Гродзінський із сім'єю і приступає до виконання обов'язків завідувача кафедри ботаніки.

З 01.09.1945 р. деканом факультету стає М.К. Гродзінський, з 01.09.1950 до 1966 рр. він завідує кафедрою захисту рослин.

Нагороджений знаком «Відмінник харчової індустрії» (1939 р.) і медаллю «За доблестний труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.» (1945 р.).

В 1948 р. до складу агрономічного факультету входило 13 кафедр, в них налічувалось 37 науково-педагогічних працівників, серед яких докторів-професорів – 2, професорів-кандидатів наук – 2, професорів – 1, кандидатів наук-доцентів – 5, доцентів – 4, кандидатів наук – 2, старших викладачів – 8, викладачів – 1, асистентів – 12.

В одній із його характеристик (1949 р.) описано багато позитивних якостей, в той же час зазначено: «Мінусом т. Гродзинского является некоторая мягкость характера».

Академік
Д.М. Гродзінський

Мабуть його «мягкость» сприяла тому, що він був улюбленцем студентів як педагог, і як декан. Михайло Карпович та Віра Пилипівна були талановитими педагогами, вченими з енциклопедичними знаннями, справжніми інтелектуалами. Тож не дивно, що їх сини Андрій та Дмитро успадкували потяг до наукової діяльності та після закінчення агрономічного факультету нашого інституту стали видатними вченими зі світовим ім'ям.

Андрій Михайлович Гродзінський – ботанік і фізіолог рослин, академік НАН України, член Південноамериканського науково-дослідного товариства. Його основні наукові праці присвячені дослідженню біогеоценозів, вивченню хімічної взаємодії рослин (алелопатії) у штучних та природних екосистемах. Він розробив схему й розкрив механізм хімічної взаємодії рослин, з'ясував роль алелопатії у формуванні структури, стійкості і продуктивності фітоценозів, розробив класифікацію та діагностику ґрунтовтоми і способи її подолання. Результати його досліджень знаходять широке застосування у лісовідновленні, плануванні змішаних посівів та в обґрунтуванні сівозмін. Він займався також теоретичними і практичними питаннями інтродукції рослин. Його іменем названа одна з вулиць Білої Церкви.

Дмитро Михайлович Гродзінський – фізіолог рослин і біофізик, академік НАН України. Основні наукові праці його присвячені променевій патології тканинних регулювальних механізмів, пострадіаційному відновленню і компартменталізації метаболічних фондів фотосинтетичного циклу. Він дослідив роль природної радіоактивності в житті рослин, розкрив значення методу мічених атомів у вивченні фотосинтезу та з'ясував шляхи метаболізму ряду сполук у рослині, сформував основи теорії надійності рослинного організму, описав значення репараційних процесів і ефектів у радіостійкості рослин.

Особливого значення наукові роботи Д.М. Гродзінського набули після катастрофи на Чорнобильській АЕС. Він став одним з авторів розробки агротехнічних прийомів вирощування в зонах радіоактивного забруднення сільськогосподарських культур із вмістом радіонуклідів, що не перевищує допустимих рівнів.

Але повертаючись до історії становлення та розвитку агрономічного факультету, слід відмітити значну роботу відомих учених, яких по праву можна вважати фундаторами факультету. Учень академіка Є.П. Вотчала – професор О.О. Табенцький із перших днів заснування і протягом 30 років очолював кафедру ботаніки та фізіології рослин; сподвижник М.І. Вавілова – професор В.М. Лебедев заснував кафедру селекції та насінництва, вів значну науково-дослідницьку роботу, яка відображена у 37-ми наукових працях.

Тривалий час на факультеті працювали лауреат Державної премії, професор А.А. Горлач, професори І.І. Кораб, В.М. Шевченко, І.Г. Пушкар'єв, І.М. Єремєєв, М.А. Теленга, В.Н. Куликівський,

Г.І. Фіщенко, А.П. Архангельський, В.С. Денисьєвський, О.А. Іванов, В.І. Пальчевський, О.І. Рижєєва та інші, наукові доробки яких здобули широке визнання в наукових колах.

У 1941р. на факультеті відновило свою роботу наукове товариство ім. К.А. Тімірязєва, на засіданнях якого виступали вчені з доповідями з найактуальніших питань світової агрономічної науки, а також доповідали про результати власних досліджень.

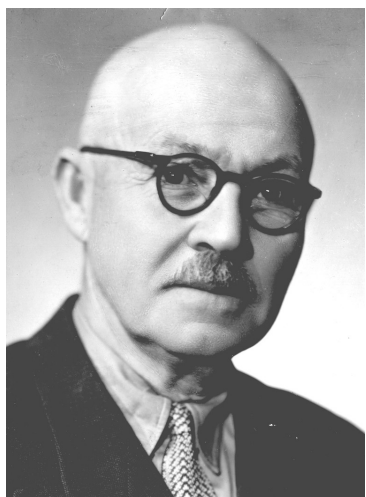
Професор С.П. Вотчал

Професор А. Горлач

Професор В.І. Пальчевський

Професор В.С. Денісьєвський

Професор Й.Й. Кораб

Професор І.І. Пушкарьов

Першим головою цього товариства був професор О.О. Табенцький, а в 60-ті роки його очолював професор І.І. Пушкарьов. У 70-ті роки наукове товариство ім. К.А. Тімірязєва було перетворене на наукове товариство агрономічного факультету, головою якого було обрано доцента Л.В. Падучих; у 80-ті роки його очолив професор М.Ю. Власенко. За час існування товариства на його засіданнях було заслухано понад 1000 доповідей, а до 1970 року – усі виконані кандидатські та докторські дисертації. Вимогливість, з якою підходили до цієї справи члени товариства, зобов'язувала дисертантів до відповідальності і високопрофесійного виконання робіт.

За 90 років існування агрономічний факультет закінчили понад 11000 чол. І хоч цифра ця досить значна, головне, звичайно, не в кількості випускників, а в їх реальному внескові в розвиток сільсько-господарської науки і практики, в тій користі, яку вони принесли людям, суспільству.

Далеко за межами України відоме ім'я члена-кореспондента НАН України, академіка ВАСГНІЛ А.І. Задонцева. Видатний учений-рослинник і фізіолог рослин, він з 1941 до 1956 рр. очолював Український науково-дослідний інститут зернового господарства, а з 1956-го до 1971 рр. – Всесоюзний науково-дослідний інститут кукурудзи (нині Інститут кукурудзи НААНУ).

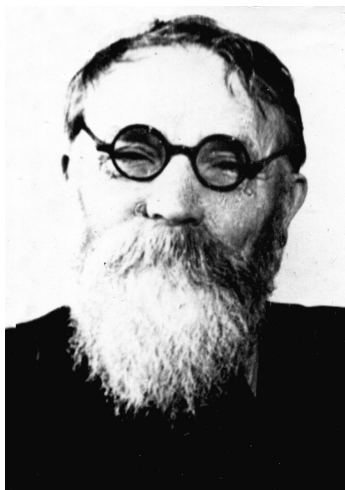
А.І. Задонцев – автор багатьох наукових робіт з агрофізіологічного вивчення зимостійкості й продуктивності озимих хлібів, дослідження основних закономірностей водоспоживання рослин залежно

від прийомів їх вирощування. Вперше він розробив науково обґрунтовану систему районування строків сівби озимої пшениці.

В Інституті картоплярства НААНУ працювали доктори сільськогосподарських наук В.С. Куценко (заступник директора) та А.А. Осипчук; відділом агротехніки в Інституті кормів завідував доктор сільськогосподарських наук В.Г. Борона, там же працюють доктор сільськогосподарських наук Г.П. Квітко і кандидат сільськогосподарських наук М.М. Мережко. Доктор сільськогосподарських наук П.М. Шиян очолював лабораторію агрохімії в Інституті цукрових буряків. У цьому ж інституті в різний час працювали на посадах завідувачів наукових лабораторій доктори сільськогосподарських наук В.Н. Шевченко, З.О. Пожар, О.К. Коломієць та кандидати сільськогосподарських наук Г.М. Білевич, З.С. Кораб та інші.

Професор О.І. Рижєва

Професор І.М. Толмачов

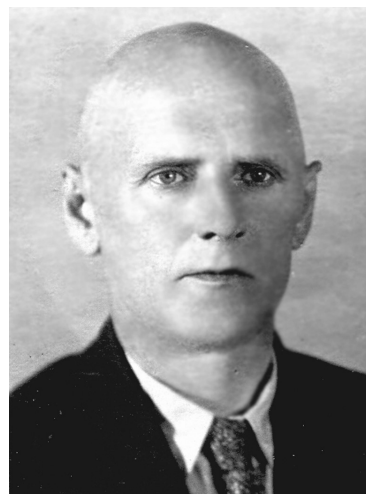
Професор І.О. Коломієць

Професор О.А. Іванов

Професор В.Д. Холопов

Професор В.І. Упоров

Агрономічний факультет славиться своїми колишніми співробітниками і випускниками.

Це Герої Радянського Союзу: П.Л. Вернигора, О.П. Дорофєєв, О.Є. Кривець, А.Г. Наконечний, Герої Соціалістичної Праці: В.В. Окіпна, Б.П. Вертай, В.П. Гриценко, М.І. Грицай., І.П. Клименко, А.М. Лавриненко, Л.М. Пащенко, Ю.К. Смолич, О.М. Ткаченко, М.К. Шандренко, Герой України – В.І. Ченишенко.

Випускники агрономічного факультету М.А. Гаркуша та О.М. Ткаченко були міністрами України: перший – міністром меліорації і водного господарства, другий – міністром сільського господарства. Кандидат сільськогосподарських наук О.В. Щербенко тривалий час працював начальником Головного управління Укрплодоовочепрому, першим заступником міністра сільського господарства був А.А. Засуха, головою Київського обласного товариства охорони природи – В.Д. Окіпна. Певний час пропрацювавши на виробництві, а потім у центральних керівних органах, В.Г. Приходько з 1982 р. очолював державне видавництво сільськогосподарської літератури «Урожай».

Значними є досягнення науковців факультету в галузі селекції і насінництва (В.М. Лебедєв, І.М. Єремєєв, І.Г. Пушкарьов, А.А. Горлач, О.І. Рижєєва), уміле викладання цієї дисципліни сприяло особливому потягу студентів до селекційної роботи.

Цілу плеяду відомих в Україні та за її межами селекціонерів виховав агрономічний факультет. Серед них О.К. Коломієць – всесвітньовідома вчений-селекціонер, ім'ям якої названо Білоцерківську дослідно-селекційну станцію. Ще у студентські роки почала вона роботу з виведення одонасінних цукрових буряків. Пізніше схрещуванням виведеного одонасінного номера із кращими сортами багатонасінних цукрових буряків і наступним багаторазовим відбором був створений цінний вихідний матеріал, який має великий генетичний потенціал. О.К. Коломієць створила перші високопродуктивні сорти Білоцерківський одонасінний 34 та Білоцерківський одонасінний 45. Доктор сільськогосподарських наук Л.А. Бурденюк-Тарасевич, працюючи в Білоцерківській філії Інституту цукрових буряків НААНУ, вивела ряд сортів озимої пшениці, які вирощуються в Україні на великих площах.

**Вчений-селекціонер
О.К. Коломієць**

**Міністр меліорації УРСР
М.А. Гаркуша**

Величезним є внесок у розвиток селекції і насінництва випускників агрономічного факультету – С.Т. Бережко, О.К. Лободіна, А.Є. Манька та інших.

У Миронівському інституті пшениці ім. В.М. Ремесла директором працювали В.А. Власенко, В.І. Дубовий, заступником директора – доктор сільськогосподарських наук В.С. Гірко, завідувачами відділів, науковими співробітниками – кандидати сільськогосподарських наук М.В. Душко, В.Ф. Анацький, А.Ю. Шалін, Л.А. Коломієць та інші.

Мліївський науково-дослідний інститут садівництва НААНУ очолював випускник факультету Артеменко Микола Михайлович, учасник бойових дій, інвалід II групи Великої Вітчизняної війни, лауреат премії ім. Л.П. Симиренка та Державної премії України, заслужений агроном України, народний депутат України. Білоцерківську дослідно-селекційну станцію Інституту цукрових буряків НААНУ очолював випускник агрофаку, кандидат сільськогосподарських наук Л.П. Галашевський, а працюють тут також випускники агрономічного факультету, кандидати с.-г. наук Л.М. Чемерис (зав. лабораторії поліплоїдії), В.І. Сидорчук (зав. лабораторії селекції зернових і зернобобових культур), Д.М. Черната (ст. науковий працівник лабораторії насінництва цукрових буряків).

Уладово-Люлинецьку дослідну станцію очолював І.С. Гончаренко, а відділ селекції зернобобових культур – автор відомих сортів гороху (Рапорт, Уладівський 6, Уладівський 10, Уладівський, Ювілейний тощо) та кормових бобів доктор сільськогосподарських наук А.М. Розвадовський. На цій же станції відділ селекції цукрових буряків очолював кандидат сільськогосподарських наук В.М. Булін.

Але, зазвичай, більшість випускників факультету працюють безпосередньо у сільськогосподарському виробництві. Багато з них здобули славу і шану своєю самовідданою працею. Так, звання Героя Соціалістичної Праці удостоєні: В.П. Гриценко, А.М. Лавриненко, Ф.Л. Пашенко, М.К. Шандренко, І.П. Клименко, заслуженими агрономами України стали І.Л. Білоус, В.К. Ярмо, П.В. Смертюк та інші, заслуженими працівниками сільського господарства України – В.В. Балинець, Т.П. Бобчук, В.М. Ткачук, П.Д. Клименко, В.С. Любомський та інші, лауреатами Державної премії – І.І. Карпович та П.В. Смертюк.

Добрими словами слід згадати й тих випускників, які працювали та працюють керівниками колективних, державних, наукових та інших форм власності сільськогосподарських формувань. Це Герой України В.І. Ченишенко, М.П. Собчук, Б.С. Погребняк, В.П. Смертюк, Л.А. Новицький, В.І. Кравченко, О.І. Лютий, М.В. Сайківський, М.В. Демченко, В.О. Балущий, Б.Г. Кубенко, В.Ю. Яковенко, П.О. Титаренко, І.В. Маслюк, В.П. Шевченко, В.Г. Чиж, М.П. Бойко, О.Є. Пономаренко, С.С. Довбиш, В.Д. Медвідь, В.І. Слеб, Г.Л. Завертаний, М.І. Шевчук, П.Л. Сіромаха, А.О. Мілюк, О.М. Скічко,

І.Я. Ткалич, І.С. Кривенко, І.П. Надточій, О.М. Молоцький, М.Ф. Пташник, В.В. Присяжнюк, В.Г. Джужа, Ю.О. Піка, А.Л. Крицький, М.Г. Шарапа, В.А. Бондаренко, П.К. Пасічник, В.В. Михайленко, АЛ. Педос, С.І. Авраменко, В.В. Балинець, заслужений працівник сільського господарства М.М. Якимець та багато інших.

За довоєнні роки значно зміцніла матеріальна база інституту. У 1939 р. було побудовано навчальний корпус агрономічного факультету, де він розміщується і нині.

До структури агрономічного факультету входять:

- Інститут адаптивно-ландшафтних систем землеробства;
- вісім кафедр: агрохімії і ґрунтознавства; генетики, селекції і насінництва сільськогосподарських культур; захисту рослин; землеробства; механізації та електрифікації сільськогосподарського виробництва; рослинництва; лісівництва, ботаніки та фізіології рослин; садово-паркового господарства.

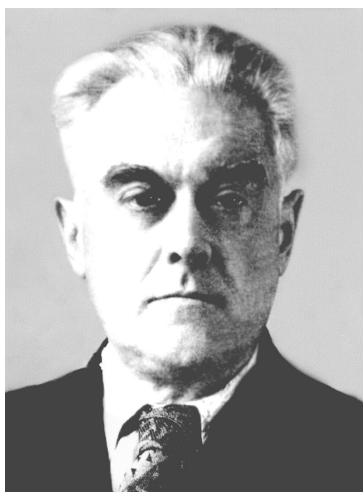
Для навчання і науково-дослідної роботи факультет має: 6 лекційних аудиторій; 12 навчальних лабораторій; 12 навчальних та навчально-методичних кабінетів; 2 комп'ютерних класи; навчальний абонемент; дослідне поле площею 129,8 га; навчально-дослідне лісництво (урочище "Кошик" площею 150 га); біостаніонар (навчально-дослідний розсадник декоративних та лісових культур площею 5 га).

У перший рік створення на факультеті отримували знання 156 студентів. На сьогодні тут навчається 1278 студентів, з яких: 706 – денної форми навчання, 572 – заочної форми навчання.

Теперішнє дослідне поле має статус складової агрономічного факультету з 15.03.2003 р., коли наказом № 45/О ректора Білоцерківського ДАУ на підставі наказу № 52 від 04.03.2003 р. Міністра аграрної політики України був виданий університету Державний акт на право постійного користування 129,8 га землі (від 19.12.2003 р.). У 2011 році за результатами огляду конкурсу на кращий структурний підрозділ «Дослідне поле» аграрного вищого навчального закладу III–IV рівнів акредитації дослідному полю університету присуджено I місце.

Дослідне поле, як структурний підрозділ, створене з метою забезпечення практичного навчання та науково-дослідницької роботи студентів, проведення пошукових і прикладних досліджень аспірантами, докторантами та науково-педагогічними працівниками.

Велика увага приділяється усім видам практичної підготовки. З цією метою з кращими господарствами Білоцерківського району створені навчально-виробничі центри (СВК "Матюші", ТОВ АФ "Глушки", ТОВ "Сухоліське", ТОВ АФ "Узинська", ТОВ "Земля Томилівська", СВК ім. Щорса, дендропарк "Олександрія" НАН України, ПП "Ліріс"), що дає змогу студентам агрономічного факультету пройти виробничу практику відповідно до вимог підготовки фахівця з агрономії. Крім того, кожен студент, який проходить виробничу практику, має Угоду з господарством та університетом про організацію проходження практики та Паспорт господарства.

Професор І.Ю. Петровський

Декан агрономічного відділення
1954 року Я.Г. Протас

Доцент П.В. Алюшин

За час існування навчального закладу деканами агрономічного факультету в різні роки були: доцент П.В. Салата (1939–1941), доцент М.К. Гродзінський (1936–1939), учасник бойових дій у Великій

Професор П.Д. Клименко

Вітчизняній війні з 1941 до 1945 рр., контужений у 1942 р. під Сталінградом і в 1945 р. під час форсування Одера, і професори О.А. Іванов (1944–1945), І.Ю. Петровський (1950–1956) та В.І. Пальчевський (1956–1959), доценти М.Н. Полішвайко (1959–1960 та 1964–1969), П.В. Алюшин (1961–1963), М.Г. Коломієць (1969–1974), професор П.Д. Клименко (1974–1995), доцент Г.М. Винниченко (1995–2000), професор С.П. Васильківський (2001–2007), доценти О.О. Грабовський (2006), Л.А. Козак, В.С. Хахула. Вони багато зробили для поліпшення організації навчального процесу, забезпечення навчання відповідними технічними засобами, зміцнення матеріальної бази лабораторій. Кожний із деканів постійно працював над удосконаленням навчально-методичної роботи, питаннями підвищення кваліфікації викладацького складу, поєднуючи цю діяльність із власною викладацькою та науковою роботою.

Агрономічний факультет нині – це великий колектив однодумців. На восьми кафедрах працюють п'ять професорів і докторів наук (академік вищої школи, землероб, директор Інституту адаптивно-ландшафтного землеробства, автор багатьох підручників і посібників – І.Д. Примак; ге-

нетик, селекціонер і насіннєвод, автор ряду підручників з селекції – С.П. Васильківський; біолог, автор шести монографій – В.М. Черняк; д-р с.-г. наук А.П. Стадник; автор багатьох сортів озимої пшениці – В.І. Дубовий, 40 доцентів і кандидатів наук. Нині викладачі із науковими ступенями та вченими званнями становлять 89,8 % усього викладацького складу, що свідчить про високий професіоналізм колективу.

На факультеті з 1932 р. функціонує аспірантура, яка підготувала понад сорок кандидатів та сім докторів наук. З метою підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації відкрито аспірантуру за спеціальностями: 06.02.02 – агрохімія; 06.02.01 – загальне землеробство і 06.02.04 – селекція і насінництво сільськогосподарських культур.

У структурі факультету функціонує Науково-дослідний інститут адаптивно-ландшафтного землеробства (директор – професор, д-р с.-г. наук І.Д. Примак), лабораторія біотехнології (мікроклонального розмноження і генетичних маркерів), міжкафедральна лабораторія новітніх досліджень у ланцюзі «грунт – рослина – продукція рослинництва».

Напрями наукової роботи колективу агрономічного факультету:

Професор С.П. Васильківський і аспірант Ю.О. Івко за науковою роботою в біотехнологічній лабораторії мікроклонального розмноження

Декан агрономічного факультету, доцент В.С. Хахула

- Державна програма "Біодизель", галузева "Селекція і насінництво 2006–2010".

- Формування і вивчення колекції ріпаку ярого та озимого, виділення генетичних джерел як вихідного матеріалу для створення високопродуктивних сортів з високою якістю олії, придатної для виготовлення біодизеля, стійких до несприятливих біотичних та абіотичних чинників. Керівник – доктор с.-г. наук С.П. Васильківський.

- Теоретичне й експериментальне обґрунтування методів поліпшення посівних якостей, урожайних властивостей насіння та збереження генетичної чистоти сорту з використанням молекулярних маркерів у

насінництві ріпаку, озимої пшениці. Керівник – д-р с.-г. наук С.П. Васильківський.

- Екологічне обґрунтування контролю чисельності ґрунтоживучої ентомофауни агроценозу бурякового поля в умовах центрального Лісостепу України. Керівник – канд. с.-г. наук Яковенко О.М.

- Наукові та практичні основи підвищення продуктивності короткоротаційних сівозмін в центральному Лісостепу України. Керівник – д-р с.-г. наук І.Д. Примака.

- Агротехнічні і екологічні основи та шляхи удосконалення механічного обробітку ґрунту, удобрення і структури посівних площ культур в короткоротаційних сівозмінах центрального Лісостепу України. Керівник – д-р с.-г. наук І.Д. Примака.

- Розробка установки для виробництва біодизельного пального з рослинних олій. Керівник – канд. техн. наук М.І. Трегуб.

- Обґрунтування систем і технічних засобів для використання енергії відновлюваних джерел та впровадження енергозбереження в концепції сталого розвитку сільськогосподарського виробництва. Керівник – канд. техн. наук М.І. Трегуб.

- Розробка систем та установок для використання вітрової енергії в сільському господарстві. Керівник – канд. техн. наук, доц. Трегуб М.І.

- Удосконалення технології виробництва оздоровленого насіннєвого матеріалу картоплі з використанням культури *in vitro* та регуляторів росту рослин. Керівник – канд. с.-г. наук Ю.В. Баранчук.

- Розробка та удосконалення технології вирощування озимої та ярої пшениці, сої, коріандру та створення адаптованих сортів для Лісостепу України. Керівник – канд. с.-г. наук В.М. Ткачук.

- Біологічні основи формування посівних та урожайних якостей насіння сої в Центральному Лісостепу України. Керівник – канд. с.-г. наук Новохацький М.Л. (докторська дисертація).

- Агрохімічне забезпечення короткоротаційних сівозмін в центральному Лісостепу України. Керівник – канд. с.-г. наук Купчик В.І.

- Оптимізація системи застосування добрив на основі комплексної діагностики. Керівник – канд. с.-г. наук Сенчук С.М.

- Сьома рамкова програма розвитку науки в Європі (FP 7-2007-INCO-Ukraine) (SSA-8). Підходи щодо зменшення забруднення навколишнього середовища у період реформування сільського господарства України. Керівник – канд. с.-г. наук Купчик В.І.

Факультет здійснює підготовку фахівців за трьома освітньо-кваліфікаційними рівнями: 6.130100 – бакалавр (3 роки 8 місяців), 7.130102 – спеціаліст (1 рік), 8.130102 – магістр (1 рік 6 місяців) за напрямом підготовки "агрономія" та трьома спеціальностями: «агрономія», «селекція та генетика сільськогосподарських наук», «лісове і садово-паркове господарство», та двома спеціалізаціями за напрямом підготовки 6.090101 – агрономія – агрономічний менеджмент і кормовиробництво.

На факультеті при кафедрі генетики, селекції та насінництва з 2003 р. функціонує докторантура з рослинництва, селекції рослин.

З 1998 року Міністерство аграрної політики України проводить визначення рейтингу аграрних ВНЗ України. В останні роки агрономічний факультет БНАУ серед 16 однойменних факультетів університетів України займає в цьому рейтингу друге – третє місце.

Продовжуючи кращі традиції фундаторів факультету, науковий колектив спрямовує свій інтелектуальний потенціал як на підготовку висококваліфікованих фахівців, так і на розвиток агрономічної науки, без якої неможливе становлення незалежної Української держави.

Міжнародна діяльність агрономічного факультету БНАУ є важливою складовою університету, головним завданням якої є забезпечення якості майбутніх фахівців та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Виходячи з положень Болонської декларації, важливим пріоритетом є інтернаціоналізація навчально-наукової діяльності університету, інтеграція університету у світове навчальне та наукове товариство, сприяння зростанню авторитету університету за кордоном.

Один із цих проектів MASTER DDF «Концепція сталого розвитку в підготовці спеціалістів для сільського господарства» закінчив роботу у вересні 2009 року. Метою проекту є розробка та запровадження курсу зі сталого розвитку сільських територій для підготовки магістрів з агрономії. Експерти БНАУ, Кіровоградського національного технічного університету та колеги з ЄС закінчили видання спільного підручника зі сталого розвитку сільських територій. Запроваджено навчання пілотних груп на економічному, агрономічному, екологічному факультетах Білоцерківського НАУ та факультеті сільськогосподарського машинобудування Кіровоградського НАУ з дисципліни "Сталий розвиток сільського господарства".

Науково-практична конференція науковців агрономічного факультету

У 2006 році на агрономічному факультеті закінчив роботу міжнародний проект за програмою Tempus III, який називався SUSFARM за участю 4-х країн: Великобританії (Рітл коледж), Франції (Вища національна школа Агро Монпельє), Іспанії (Університет м. Альмерія). Результатом роботи було відкриття на ОКР "Магістр" спеціалізації "агрономічний менеджмент", яка користується увагою студентів до цього часу, проведення ряду міжнародних науково-практичних конференцій, видання збірників наукових праць та посібників, стажування науково-педагогічних працівників та студентів, відкриття консультативного пункту дорадчої служби, обладнання ресурсного центру.

Кожна кафедра факультету має свою історію.

Кафедра агрохімії та ґрунтознавства започаткована у 1920 році кабінетами ґрунтознавства і хімії. Першим її завідувачем до 1929 року був доцент В.Ф. Франстель, а лаборантом – студент Е. Гейне, який загинув під час окупації міста Біла Церква в роки Великої Вітчизняної війни.

У 1921 р. в технікумі відкрито дві профтехшколи. Одна із них готувала агрохіміків.

У 1930 р. в результаті кількох реорганізацій кафедра агрохімії та ґрунтознавства була закрита і відновлена в 1934 р., коли поновив роботу агрономічний факультет. Завідувачем кафедри було призначено доцента Л.І. Колошу, який пізніше захистив дисертацію доктора сільськогосподарських наук і перейшов на роботу завідувача кафедри агрохімії Української сільськогосподарської академії (нині університет біоресурсів та природокористування).

На той час штат кафедри був невеликим. Крім завідувача, до її складу входили асистент А.І. Олексюк та лаборант А.Г. Авраменко. На кафедрі читався курс агрохімії та проводилися лабораторно-практичні заняття з цієї ж дисципліни.

У складі кафедри знаходився вегетаційний будинок, який було перевезено із Київського політехнічного інституту.

Науково-дослідна робота велася колективом кафедри в основному з проблеми оптимізації живлення цукрових буряків і частково – з вивчення універсального застосування бактеріальних добрив.

Після визволення Білої Церкви від окупантів відновлюється діяльність інституту та кафедри. Уже з жовтня 1944 року кафедра називається «кафедрою агрохімії та ґрунтознавства», а завідує нею доцент В.С. Денисьєвський. Із 1944–1945 навчального року на кафедрі читалися курси ґрунтознавства, фізколоїдної хімії та агрохімії. Агрохімію та фізколоїдну хімію читав доцент В.С. Денисьєвський, ґрунтознавство – доцент В.І. Самбуrow, а лабораторно-практичні заняття вели асистенти Д.І. Рябчук (з 1951 р. – доцент), Г.Я. Семченко (з 1952 р. – доцент), доцент С.Ф. Татарінов, лаборанти Г.Я. Яновська, А.Г. Авраменко, В. Іванова, А.М. Заїкова.

У 1953 році В.С. Денисьєвський захистив дисертацію на науковий ступінь доктора наук і наступного року був затверджений у вченому званні професора.

Протягом 50-х років на кафедрі, крім згаданих працівників, працювали асистенти О.М.Гордієнко, В.В. Горошко, В. Гусарчук, лаборанти Г.Д. Атаманенко, Н.Р. Джура, старший препаратив Т.М. Ключіна. У цей час разом з навчальною велася значна методична і наукова робота. Було здійснене друге видання посібника для лабораторних занять з агрохімії, написаного В.С. Денисьєвським, опубліковані методичні вказівки з польової практики з геології, складені Д.І. Рябчуком, практикум з ґрунтознавства, підготовлений Г.Я. Семченковим.

У 1954–1956 рр. викладачі кафедри та студенти факультету брали активну участь в ґрунтово-агрохімічному обстеженні і складанні ґрунтових карт колгоспів Білоцерківського, Таращанського та Сквирського районів Київської області. За результатами цієї роботи була розроблена і впроваджена в 2-х господарствах цих районів раціональна система удобрення культур сівозмін. За ці дослідження колектив був нагороджений бронзовою медаллю Виставки досягнень народного господарства СРСР в 1956 році.

Кафедрою проводилася велика робота з агрохімічного навчання спеціалістів шляхом організації семінарів як на базі інституту, так і в колективних господарствах Білоцерківського, Таращанського та Володарського районів Київської області.

У 1953–1956 рр. під керівництвом доцента Г.Я. Семченкова здійснювалися польові дослід з удобрення заплавлених лук. Узагальнені матеріали цих досліджень були опубліковані.

Співробітники кафедри надавали методичну й практичну допомогу в організації агрохімічної лабораторії у трьох господарствах Білоцерківського району. На кафедрі були виготовлені та передані 42 колгоспам району польові лабораторії з якісного розпізнавання мінеральних добрив. У 1959 році був закладений стаціонарний польовий дослід, який перетворився у комплексну тему двох кафедр – агрохімії та ґрунтознавства і загального землеробства. У ньому вивчали ефективність та взаємодію добрив, а також їх вплив на урожай сільськогосподарських культур (озимої пшениці, цукрових буряків, кукурудзи, ячменю). До виконання завдань долучаються студенти 2–4 курсів, проведені ними дослідження узагальнюються в дипломних роботах.

У 1967 р. за конкурсом завідувачем кафедри було обрано доктора біологічних наук В.Д. Холопова, затвердженого в 1968 р. у вченому званні професора. Він активно сприяв розширенню та поглибленню наукових досліджень. Так, під керівництвом В.Д. Холопова розгорнулися роботи з вивчення впливу багаторазового внесення мінеральних добрив, особливо азотних, на якість і урожайність озимої пшениці, виявлення видів і форм добрив, які підвищують урожайність та якість ячменю.

Із 1969 року кафедра разом з Київським цукротрестом проводить дослідження по господарській тематичі щодо підвищення цукристості цукрових буряків шляхом застосування компостів, повільно діючих азотних добрив і підживлень мінеральними добривами. Одночасно колектив здійснює велику методичну роботу щодо вдосконалення викладання агрохімії. Професорами В.С. Денисьєвським та В.Д. Холоповим були розроблені методичні вказівки до вивчення системи удобрення.

При кафедрі постійно працював студентський гурток "Агрохімік", в якому налічувалося понад 60 студентів різних курсів агрохімічного факультету. У 1970 р. за активну наукову діяльність та поширення наукових знань серед студентів гурток було нагороджено перехідним прапором і занесено в Книгу трудової слави інституту.

Необхідно відзначити, що завідувач кафедри В.С. Денисьєвський величезного значення надавав підготовці наукових кадрів. У 50–60-ті роки на кафедрі діяла аспірантура, яку закінчили Я.Я. Панасюк, М.С. Одинокій, В.І. Броун, І.Г. Миколук та інші в майбутньому викладачі ВНЗ.

Під безпосереднім керівництвом В.С. Денисьєвського підготовлені дисертації асистентами О.М. Гордієнко, А.М. Білевич, Л.Л. Омелянюком, які після успішного захисту працювали викладачами кафедри.

Більш як 18 років працював на кафедрі канд. с.-г. наук М.С. Одинокій. Розроблений ним оригінальний метод діагностики життєдіяльності посівів озимої пшениці, кукурудзи і прогнозування їх урожайності за вмістом та співвідношенням у листках фотосинтетичних пігментів широкого впроваджувався в 70–80-х роках в господарствах Білоцерківського, Таращанського, Володарського районів Київської області і давав змогу оперативно застосовувати агроприйоми весняного догляду за посівами з метою запобігання пересіву озимих зернових.

Із 1977-го до 1981 рр. кафедру очолював доцент С.А. Вертій, який пізніше викладав курси біологічної та агрономічної хімії. С.А. Вертієм видано 84 друкованих праць, які присвячені в основному впливу комплексу умов вирощування (типу ґрунту, клімату, добрив, попередників, строків сівби, норм висіву, строків і способів збирання тощо) на урожай та формування біологічних і хлібопекарських якостей зерна озимої пшениці. Він є співавтором книги «Практическое пособие для арендаторов-земледельцев» (1989 р.).

Кандидат сільськогосподарських наук В.І. Броун працював на посаді асистента з грудня 1970 до 1995 рр. У 1975 р. він захистив кандидатську дисертацію на тему «Вплив мінеральних добрив у поєднанні з основним обробітком ґрунту на урожайність та якість зерна озимої пшениці». Ним опубліковано 34 наукових і методичних роботи. Основними напрямками наукових досліджень В.І. Бруна було вивчення впливу на продуктивність поля кормової сівозміни різних систем удобрення та обробітку ґрунту, ефективності внесення мінеральних добрив під озиму пшеницю на чорноземах різного ступе-

ня еродованості, оптимізації мінерального живлення овочевих культур для одержання продукції з достатнім вмістом нітратів.

Колишній випускник агрономічного факультету І.Г. Миколюк прийшов на кафедру в 1968 р. після практичної роботи в сільськогосподарському виробництві. Після закінчення аспірантури та успішного захисту кандидатської дисертації тривалий час займався викладацькою та науковою роботою. За цей період опублікував 19 статей і методичних розробок. Із 1985 року працює на кафедрі аналітичної та неорганічної хімії доцентом, з 1999 до 2007 рр. – на посаді завідувача цієї кафедри.

Кандидат сільськогосподарських наук Е.Г. Костильова працювала на посаді асистента з 1978 до 1995 рр., проводила лабораторно-практичні заняття з курсу геології, ґрунтознавства та агрохімії. Її наукова робота пов'язана з дослідженнями впливу норм висіву насіння за різних способів сівби на врожай та якість сортів гречки. За матеріалами дослідів опубліковано 16 статей і методичних розробок.

У квітні 1982 р. на посаду завідувача кафедри було обрано доцента В.Г. Крикунова. З його приходом значно активізувалася навчально-методична робота, устатковано модульний клас для контролю знань студентів, розроблено й видано методичні рекомендації до самостійної роботи студентів під контролем викладача з основних дисциплін, знято кілька фільмів, створено слайдофонд.

Колективом кафедри під його керівництвом видано лабораторний практикум з основ геології, ґрунтознавства, 16 методичних рекомендацій, методичних посібників та вказівок.

В.Г. Крикунов здійснив велику наукову роботу. Так, разом з Інститутом ґрунтознавства та агрохімії ім. О.Н. Соколовського в системі загальноукраїнської мережі дослідів з добривами він проводив у господарствах Київської області дослідження з теми: "Удосконалення спрямованої зміни основних параметрів родючості різних ґрунтів Лісостепу України при вирощуванні озимої пшениці". За результатами цих досліджень опубліковано 3 рекомендації і 46 наукових статей. Крім того, В.Г. Крикуновим видано підручник для сільськогосподарських вузів «Ґрунти та їх родючість», посібники «Почвы Украины и их сельскохозяйственное использование» та «Почвенные условия и эффективность применения удобрений в УССР». У 1994 році йому присвоєно звання професора. У 2006 році Крикунов В.Г. передчасно помер.

На сьогодні у складі кафедри працюють п'ять науково-педагогічних працівників, а також три лаборанти.

Нині завідувачем кафедри є кандидат сільськогосподарських наук Віктор Іванович Купчик, який вже понад 35 років працює на кафедрі. Після закінчення аспірантури у 1988 році він захистив дисертацію на тему «Вплив добрив на біологічний кругообіг та баланс мікроелементів в агроценозі озимої пшениці на чорноземах типових правобережного Лісостепу України». З 1995 р. він займає посаду доцента і читає курс лекцій з агрохімії. З 2006 року його за конкурсом обрано завідувачем кафедри. Свою педагогічну діяльність він поєднує з науковою, займаючись проблемою вивчення динаміки та трансформації макро- і мікроелементів в агроценозах, комплексної діагностики живлення рослин за систематичного внесення добрив. Під керівництвом В.І. Купчика ведуться багаторічні досліді з оцінки стану чорноземних ґрунтів та з оптимізації системи застосування добрив у короткоротаційних сівозмінах, за результатами яких опубліковано більше 40 наукових праць, а також у співавторстві навчальні посібники «Наукові основи землеробства» та «Ґрунти України: властивості, генезис, менеджмент родючості».

Самовіддано працював на кафедрі кандидат с.-г. наук В.В. Іваніна, зусиллями якого значно розширилися міжнародні зв'язки кафедри – були виграні кілька європейських проектів Темпус Тасіс, зокрема проект «Сусфам», в рамках якого викладачі та дипломники кафедри в 2003-2006 роках пройшли стажування у Великобританії. За рахунок проекту підготовлені та вийшли з друку 4 підручники та навчальних посібники, співавтором яких є доцент Іваніна В.В.

З 1995 року на кафедрі працювали асистенти О.А. Ємець та О.С. Тимошук. В цьому ж році вони успішно захистили дисертації в Інституті землеробства НААНУ і отримали науковий ступінь кандидата с.-г. наук. Багато уваги приділяв навчально-виховній роботі серед студентів асистент В.В. Криворучко.

Відмінник аграрної освіти, завідувач кафедри агрохімії та ґрунтознавства, доцент В.І. Купчик проводить практичні заняття

Колектив кафедри агрохімії та ґрунтознавства, 2009 р.

З 2002 року після успішного закінчення аспірантури на кафедрі працює кандидат с.-г. наук Крикунова О.В., а з 2006 року до колективу кафедри увійшла Сенчук С.М. Вони є авторами багатьох наукових статей та навчально-методичних розробок.

На сьогодні на кафедрі працюють лаборанти Т.Г. Мялковська, М.Ю. Новохацька.

Враховуючи складну екологічно-економічну ситуацію, що склалася за останні роки в Україні, науково-педагогічні працівники кафедри спрямовують свої пошуки на дослідження актуальних прикладних завдань, вирішення яких сприяло б практичному розв'язанню окремих сільськогосподарських проблем у ґрунтознавстві та агрохімії.

Кафедра ботаніки і фізіології рослин була заснована у Київському політехнічному інституті визначним вченим, академіком Євгеном Пилиповичем Вотчалом у 1898 р. і є найстарішою в університеті. Наукова діяльність академіка Є.П. Вотчала була присвячена вивченню руху води в рослині, він є співавтором загальновизнаної теорії верхнього кінцевого двигуна – основної рушійної сили, що сприяє пересуванню води та розчинених в ній елементів мінерального живлення. Також вивчали розподіл електричного потенціалу в стовбурах дерев, асиміляцію вуглекислоти і транспірацію у с.-г. рослин. Фундаментальні дослідження, здійснені Є.П. Вотчалом з питань анатомії і фізіології цукрових буряків, сприяли більш глибокому розумінню мінерального живлення, водообміну, фотосинтезу та процесів нагромадження цукру в коренеплодах. Ці дослідження широко використовуються в селекційній роботі та для розробки технологій вирощування цукрового буряку.

У Білоцерківському сільськогосподарському технікумі з перших днів роботи був організований «кабінет ботаніки», який був обладнаний майном із колишньої гімназії: мікроскопами, таблицями з ботаніки. Завідував «кабінетом ботаніки» і викладав дисципліну Микола Феофанович Вілінський. З 1923 р. ботаніку викладав Микола Карпович Гродзінський, який приклав багато сил і енергії для обладнання ботанічного кабінету. Силами викладачів і студентів була обстежена рослинність околиць Білої Церкви та частини місцевості повіту, проведено облік та вивчення біологічних особливостей бур'янів, розпочато вивчення грибної флори, зібрано гербарій квіткових і спорових рослин (понад 5000 екз.) тощо.

У 1930 р. на базі факультету Київського політехнічного інституту створено Київський сільськогосподарський інститут, а потім – Київський агроінженерний інститут цукрової промисловості, який в 1934 р. вливається в Білоцерківський сільськогосподарський інститут, у тому числі й кафедра ботаніки і фізіології рослин

Коли у Білу Церкву було переведено Київський агроінженерний інститут цукрової промисловості, очолив кафедру ботаніки професор Олександр Олександрович Табенцький, який переїхав разом з інститутом у 1932 р., де завідував кафедрою ботаніки в Київському агроінженерному інституті.

Дисципліни на кафедрі були розподілені між викладачами таким чином:

- анатомію рослин викладав проф. О.О. Табенцький та асистент Н.М. Виборнова;
- систематику рослин викладав доцент М.К. Гродзінський та асистент В.П. Гродзінська;
- фізіологію рослин читав проф. І.М. Толмачов та асистенти П.Т. Корпухан, І.П. Борисова;
- допоміжний персонал кафедри – Е.Ф. Ребитва, М.К. Батенко, А.А. Бахур.

Наукові праці О.О. Табенцького, як і вчителів – академіка Є.П. Вотчала, були спрямовані на вивчення анатомії та фізіології рослин, головним чином цукрових буряків. Ним найбільш досконало вивчена третинна будова коренеплодів цієї культури. О.О. Табенцький був неперевершеним виконавцем малюнків з анатомії цукрових буряків. Він створив оригінальний анатомічний атлас цієї культури, який не втратив свого значення й нині. Поряд із працями з анатомії О.О. Табенцьким проведено низку оригінальних дослідів з фізіології рослин, зокрема зі структури та функцій хлоропластів в онтогенезі.

Науково-дослідна робота М.К. Гродзінського була різноплановою, але найбільш плідно він працював у галузі геоботанічного вивчення рослинного світу Білоцерківщини. Тривалий час М.К. Гро-

Гродзінський був деканом агрономічного факультету. Поряд з ним плідно працювала і дружина Михайла Карповича – Віра Петрівна. Родина Гродзінських була осередком української інтелігенції, яка гуртувала навколо себе людей, палко закоханих в Україну, її природу, мистецтво, традиції. Тому зовсім природно, що в такій атмосфері подружжя виховало не менш видатних синів – Андрія Михайловича і Дмитра Михайловича Гродзінських.

Молодший син – Д.М. Гродзінський – академік НАН України, професор, доктор біологічних наук, голова Національної комісії з радіологічного захисту при парламенті України, завідує відділом біофізики й радіобіології Інституту клітинної біології та генетичної інженерії НАН України. Старший – А.М. Гродзінський – академік Академії наук України, доктор біологічних наук, професор, член Президії АН УРСР, директор Національного ботанічного саду АН України ім. М. Гришка, голова Ради ботанічних садів України та Молдови. Він був засновником сучасної алелопатії (науки про хімічну взаємодію рослин) та теоретичних основ фітодизайну. В СРСР та за кордоном набули визнання і значного поширення його праці з агрофітоценології, теорії інтродукції та акліматизації рослин, космічної ботаніки, будівництва ботанічних садів та розбудови їх мережі на теренах України.

Професор І.М. Толмачов займався питаннями фотосинтезу та дихання рослин. Він винайшов респіраційний апарат для визначення інтенсивності дихання у рослин, а також оригінальний прилад для аналізу газообміну під час фотосинтезу рослин у польових умовах. Значним є внесок І.М. Толмачова у розробку з питань розвитку хлорофілоносного апарату рослин і ряду інших проблем.

У такому складі кафедра ботаніки працювала до сумнозвісного 22 червня 1941 р., коли Інститут в зв'язку з військовими подіями припинив роботу.

Віра Пилипівна Гродзінська

У цей час на кафедрі ботаніки і фізіології рослин працював викладач Єдиний Г.С. із препараторами Е.Ф. Ребитвой і М.К. Батенко.

До початку 1944–1945 навчального року, повернулись з евакуації і приступили до роботи проф. О.О. Табенцький, який успішно продовжував свою плідну діяльність, будучи керівником кафедри до 1963 р., а також проф. І.М. Толмачов, М.К. Гродзінський і В.П. Гродзінська. Колектив кафедри провів велику роботу з обладнання лабораторії анатомії, систематики і фізіології рослин.

Активно велась на кафедрі і науково-дослідна робота. У цей період на кафедрі Віра Петрівна Гродзінська захищає кандидатську дисертацію «Біологія осоту польового та засоби боротьби з ним», читає курс лекцій із систематики рослин. Будучи закоханою у свою справу, вона ділиться знаннями та досвідом з молоддю і протягом багатьох років керує агробіологічним студентським гуртком.

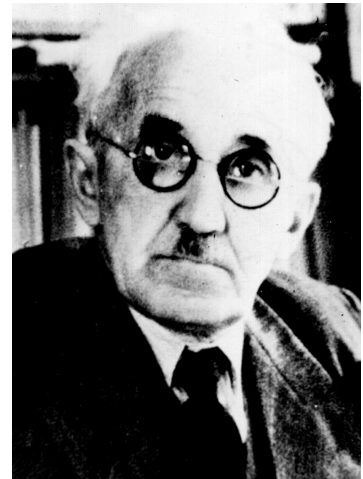
Під керівництвом проф. О.О. Табенцького проводились дослідження з вивчення розвитку і фізіологічної активності хлорофілоносного апарату листя цукрових буряків під впливом різних факторів (доз мінерального живлення, вологості ґрунту, сортових особливостей).

У різні роки самовіддано працювали на кафедрі Галина Сергіївна Чугаєва, кандидат біологічних наук; Лариса Іванівна Онищенко, кандидат біологічних наук; Муза Константинівна Антоненко.

За період 1950–1970 рр. у складі кадрів кафедри відбулися зміни. Після проф. О.О. Табенцького в період з 1963 до 1967 та з 1973 до 1977 рр. кафедрою завідував Михайло Никифорович Полішвайко, який крім організаторської та викладацької роботи, займався створенням вихідних форм для селекції еспарцету поліплоїдії.

Професор І.М. Толмачов залишив роботу в 1955 р. Після нього курс фізіології рослин читали В.О. Кудрявцев (з 1956 р. по 1959 р.), М.П. Малієнко (з 1959 р. по 1966 р.), О.І. Коломієць. У ці роки на кафедрі вели активну педагогічну та наукову роботу доценти В.А. Кудрявцев, С.Б. Сквирська, М.К. Антоненко, М.П. Донець, В.В. Попівща, Ж.А. Ващишина, І.М. Полішвайко та ін.

Марія Павлівна Донець працювала на кафедрі з 1965 р. Напрямок її наукових досліджень була порівняльна характеристика диплоїдних і тетраплоїдних форм еспарцету. Входила до жіночої ради інституту.

Професор О.О. Табенцький

Протягом 1967–1972 рр. кафедру очолював доктор біологічних наук, професор Іван Опанасович Коломієць, наукова робота якого була пов'язана з вивченням фізіології плодоношення плодів культур та подоланням його періодичності.

З 1977 до 1986 рр. кафедру очолював доцент Андрій Дмитрович Гудима, під керівництвом якого колектив працював над вивченням питань агротехніки еспарцету та продуктивності травосумішок за різних умов мінерального живлення. Крім того, велась значна методично-виховна та навчальна робота. Але А.Д. Гудима відомий не тільки як науковець і педагог, а й як надзвичайно талановита творча людина. Із 1977 р. він є членом Спілки письменників України.

У 1986 р. завідувачем кафедри було призначено доктора сільськогосподарських наук, професора Миколу Юхимовича Власенка. Кафедра на той час мала такий склад: завідувач кафедри, професор М.Ю. Власенко – читав курс лекцій з фізіології та біологічної хімії рослин; доцент А.Д. Гудима – курс лекцій з агроекології; доцент О.І. Кононенко – курс лекцій з ботаніки; кандидат біологічних наук, асистент Л.Д. Вельямінова-Зернова – курс лабораторно-практичних занять з агроекології та фізіології рослин на агрономічному факультеті; асистент В.Д. Гоєнко – курс лабораторно-практичних занять з ботаніки та фізіології рослин.

Крім викладацького складу, на кафедрі сумлінно працювали старший лаборант Н.М. Бокова та лаборант О.П. Марченко.

Колектив кафедри ботаніки і фізіології рослин, 2009 р.

них добрив та фізіологічних основ адаптації сортів картоплі до несприятливих екологічних факторів, насамперед високих температур і недостатньої забезпеченості вологою під час вегетації рослин у зв'язку з глобальною зміною клімату.

У 1989 році при кафедрі була відкрита аспірантура, в якій велась підготовка молодих фахівців з фізіології рослин. Під науковим керівництвом М.Ю. Власенка захищено 7 кандидатських та одна докторська дисертації.

За впровадження власних наукових розробок у виробництво Власенко М.Ю. неодноразово нагороджувався срібними медалями колишньої ВДНГ СРСР, він є лауреатом премії Української академії аграрних наук “За видатні досягнення в аграрній науці” за цикл опублікованих у співавторстві з А.П. Кучко, В.М. Мицько робіт “Фізіолого-біотехнологічні основи селекції і підвищення продуктивності картоплі”.

В 2011 році на кафедрі працювала асистентом Івко Ю.О., яка викладала ботаніку.

З 2011 року, на базі кафедри ботаніки і фізіології рослин, організовано кафедру лісівництва, ботаніки і фізіології рослин. Завідувачем кафедри обрано за конкурсом доктора сільськогосподарських наук Стадника Анатолія Петровича, академіка Лісівничої академії наук України. Стадник А.П. є провідним вченим України з питань агролісомеліорації і захисного лісорозведення, стабільного розвитку

М.Ю. Власенко – доктор сільськогосподарських наук, професор, заслужений працівник освіти України, автор і співавтор 130 наукових і методичних праць, у тому числі 5-ти монографій, однієї енциклопедії, 5-ти довідників з питань агрохімії, фізіології та біохімії рослин.

Наукова діяльність М.Ю. Власенка була спрямована на вивчення інтенсивності фотосинтезу, особливостей формування врожаю та якості бульб різних сортів картоплі залежно від умов мінерального живлення рослин, цільового призначення бульб та ґрунтово-кліматичних умов вирощування цієї культури. Ним вперше у колишньому Союзі РСР вивчено особливості мінерального живлення та підвищення стійкості рослин до вірусних хвороб і виродження картоплі, що вирощується для насіннєвих цілей.

Під його науковим керівництвом проводились дослідження з підвищення ефективності невисоких норм мінераль-

агроландшафтів. Він є автором та співавтором понад 155 наукових праць, у т.ч. 6 монографій, 20 науково-методичних рекомендацій.

Сферою його наукових інтересів є лісомеліорація агроландшафтів та сталий розвиток агроєкосистем; ландшафтно-екологічна оптимізація систем захисних лісових насаджень України; науково-практичні основи створення загальнодержавної оптимізованої системи захисних лісових насаджень в Україні; комплексне лісомеліоративне районування України як ландшафтно-екологічна основа оптимізації систем захисних лісових насаджень; методи і заходи догляду за захисними лісовими насадженнями; методологія управління агроландшафтами лісомеліоративними методами на засадах збалансованого розвитку.

Стадником А.П. започатковано новий науковий напрям в Україні – ландшафтна агролісомеліорація. З ініціативи та за безпосередньою участю Стадника А.П. розроблено Концепцію управління агроландшафтами, яка була схвалена Бюро Президії НААН України (2008 р.).

На кафедрі працюють: д-р с.-г. наук Стадник А.П.; кандидати с.-г. наук, доценти Мацкевич В.В., Філіпова Л.М.; канд. біол. наук, асистент Левандовська С.М.; кандидати с.-г. наук, асистенти Лозінська Т.П., Хрик В.М.; асистент Рижов С.М.; лаборант Шита О.П.

На кафедрі ведеться наукова робота. Так, д-р с.-г. наук Стадник А.П., розробляє наукові основи управління агроландшафтами України лісомеліоративними методами на засадах збалансованого природокористування; канд. с.-г. наук, доцент Мацкевич В.В. проводить дослідження щодо морфологічних основ клонального мікророзмноження та постасептичної адаптації картоплі та декоративних культур; канд. біол. наук, асистент Левандовська С.М. вивчає збереження, збагачення і введення в зелене будівництво квітниково-декоративних рослин; канд. с.-г. наук., Лозінська Т.П. вивчає адаптивний потенціал сучасного асортименту пшениці м'якої ярої та використання його в селекції.

Кафедра генетики, селекції та насінництва сільськогосподарських рослин. Кафедра селекції і насінництва Білоцерківського НАУ створена у 1934 р. і має глибоку історію і певні традиції. Її засновником і першим завідувачем (1934–1939 рр., 1954–1957 рр.) був відомий вчений, доктор сільськогосподарських і біологічних наук, професор В.М. Лебедев – учень М.І. Вавілова. В.М. Лебедев зробив значний внесок у розвиток теорії і практики селекції.

У різні роки кафедру очолювали доктор с.-г. наук, професор І.М. Єремєєв (1944–1951 рр.), доктор с.-г. наук, професор, лауреат Сталінської премії А.А. Горлач (1951–1953 рр., 1967–1968 рр.), доктор с.-г. наук, професор І.Г. Пушкар'єв (1957–1967 рр.). Доктор с.-г. наук, професор О.І. Рижєєва (1969–1974 рр.) одночасно була проректором з наукової роботи. Успішно поєднуючи організаційську й науково-педагогічну роботу з науковою діяльністю, вони увійшли в історію селекційної справи як автори багатьох сортів сільськогосподарських культур.

Залучення студентів до наукової роботи із селекції, уміле викладання навчальних дисциплін "Генетика", "Селекція і насінництво" сприяли особливому потягу студентів до селекційної роботи.

Цілу плеяду відомих в Україні та за її межами селекціонерів виховала кафедра. Серед них доктори сільськогосподарських наук, професори А.А. Осипчук, Л.А. Бурденюк-Тарасевич, А.М. Розвадовський, В.С. Гірко, В.А. Власенко.

З 1974 до 2003 рр. очолював кафедру селекції і насінництва заслужений діяч науки і техніки України, доктор с.-г. наук, професор Молоцький М.Я. Одночасно з 1980 до 1988 рр. він був проректором з наукової роботи інституту. Ним видано понад 280 праць наукового та науково-методичного напрямів. Серед них п'ять підручників і навчальних посібників, понад п'ятнадцять наукових монографій.

Молоцьким М.Я. підготовлено чотири доктори с.-г. та близько десяти кандидатів наук.

Завідувач кафедри лісівництва, ботаніки і фізіології рослин Стадник А. П., д-р с.-г. наук, академік Лісівничої академії наук України

Професор кафедри генетики, селекції та насінництва сільськогосподарських рослин М.Я. Молоцький

М.Я. Молоцький – висококваліфікований педагог, читав курс лекцій з навчальних дисциплін "Селекція та насінництво польових культур" і "Спеціальна селекція і насінництво польових культур". Він – провідний учений в галузі картоплярства. Під його керівництвом розроблена технологія вирощування картоплі за малих норм садіння. Широке впровадження її в господарствах України дозволяє заощадити

Наукова робота на дослідному полі аспірантів кафедри генетики, селекції та насінництва с.-г. культур Ю.О. Івко та О.М. Шараєнко

щороку понад 1 млн тонн садивних бульб. Він є співавтором діючої системи насінництва і ресурсозберігаючої технології вирощування картоплі. М.Я. Молоцький – популяризатор наукових знань. За його редакцією видано книги: "Практичні поради картоплярам" (1990), "Практичні поради орендарям та землеробам" (1989), "Настільна книга сільського господаря (фермера)" – 2 видання (1993 і 1995), "Поради картопляру-аматору" (2005), "Картопля на Вашому городі" (2000) та ін., які надають величезну допомогу кожному, хто став на шлях фермерства чи індивідуального ведення господарства. Має два авторських свідоцтва і два патенти. За плідну наукову та педагогічну діяльність М.Я. Молоцький нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора, "За заслуги III ступеня", Грамотою Верховної Ради УРСР та п'ятьма медалями. З 2003 р. (і нині) кафедрою завідує доктор сільськогосподарських наук, професор С.П. Васильківський,

Завідувач кафедри д-р с.-г. наук, професор Васильківський С.П.

працює на постійній основі. Опублікував понад 150 праць наукового та навчально-методичного напрямів. Васильківський С.П. є співавтором Галузових стандартів (ОКХ, ОПП) вищої освіти України для підготовки фахівців освітніх рівнів "спеціаліст" і "магістр" за спеціальністю "Селекція і генетика сільськогосподарських культур" за напрямом "агрономія", які затверджені Міністерством освіти і науки України (наказ №150 від 11.03. 2005 р.). А також є співавтором методичних рекомендацій щодо впровадження в аграрних ВНЗ України III–IV рівнів акредитації окремих нормативних і навчально-методичних матеріалів з кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Під науковим керівництвом професора С.П. Васильківського захищено три кандидатських дисертації – Скорик І.Я. (2005 р.), Лозінський М.В. (2006 р.), Хоменко Т.М. (2006), Юрченко А.І. (2009), Івко Ю.О. (2011), які на сьогодні успішно працюють на кафедрі.

Станіслав Петрович бере участь у підготовці кандидатів і докторів наук через опонування дисертації та як член спеціалізованих рад Д 41.363.01 – у селекційно-генетичному інституті – Національному центрі сортовивчення та насіннєзнавства, Д 26.360.01 при Інституті цукрових буряків НААНУ.

За останні три роки він брав участь у роботі 11 Міжнародних конференцій, міжнародному проєкті "Tempus-Tassis", проходив стажування в університетах Англії, Іспанії, Франції з питань методики навчання, наукової роботи та ін.

Наукова робота на кафедрі селекції і насінництва ведеться у наступних напрямках: індукований мутагенез у селекції озимої пшениці; теоретичне й експериментальне обґрунтування методів поліпшення посівних якостей і врожайних властивостей насіння зернових культур; використання молекулярних маркерів для контролю генетичної однорідності сортів у первинному та репродукційному насінництві; удосконалення системи насінництва картоплі; селекція та первинне насінництво ріпаку.

При кафедрі селекції і насінництва функціонує докторантура й аспірантура за спеціальністю 06.01.05 – селекція рослин та 06.01.14 – насінництво. Нині навчається в аспірантурі при кафедрі п'ять аспірантів.

У зв'язку з отриманням у 2007 р. Білоцерківським НАУ ліцензії на підготовку магістрів за спеціальністю 8.130108 "Селекція і генетика сільськогосподарських культур" та визначенням випусковою кафедрою селекції і насінництва, наказом ректора університету №414/о від 29.12.07р. її назву змінено на кафедру генетики, селекції і насінництва сільськогосподарських культур.

На кафедрі працює 10 штатних науково-педагогічних працівників, з них два доктори та сім кандидатів наук, що складає 90 % захищеності.

На підставі "Угоди про навчальну та наукову роботу" створені та функціонують філії кафедри селекції і насінництва в Миронівському інституті пшениці НААНУ, Білоцерківській дослідно-селекційній станції Інституту цукрових буряків НААНУ, Інституті картоплярства НААНУ.

Колектив кафедри, 2009 р.

Кафедра співпрацює з науковими відділами на підставі договорів про наукове співробітництво між Білоцерківським НАУ та Інститутом агроєкології і біотехнології, Центром сортознавства та сортовивчення Державної служби з охорони прав на сорти рослин, Інститутом рослинництва ім. В.Я.Юр'єва – Національним центром генетичних ресурсів рослин НААНУ.

Кафедра захисту рослин започаткована у 1920 р. ентомологічним кабінетом, а створена в 1934 році. До цього курс сільськогосподарської ентомології студенти вивчали на кафедрі зоології, а сільськогосподарську фітопатологію – на кафедрі ботаніки та фізіології рослин. Пізніше окремою дисципліною в навчальний план був включений курс "Хімічний захист рослин".

Першим завідувачем кафедри було обрано професора Й.Й. Кораба, ентомолога за фахом, який керував нею до 1941 року.

Докторська дисертація і наукові дослідження Й.Й. Кораба були присвячені вивченню біології шкідників цукрових буряків. Він опублікував близько 100 наукових праць, серед яких загальне визнання отримали дослідження бурякової нематоди. Курс фітопатології читав В.М. Шевченко (1934–1949 рр.). Його науковий доробок в Білоцерківському СГІ та Всесоюзному інституті цукрових буряків, де він згодом очолював лабораторію фітопатології, включав питання імунітету цукрових буряків до хвороб, оригінальні методики облік хвороб та експрес-методів визначення стійкості селекційного матеріалу до інфекції.

У повоєнний період (1944–1949 рр.) кафедру очолював професор М.А. Теленга – один із фундаторів біологічного методу боротьби зі шкідниками сільськогосподарських культур.

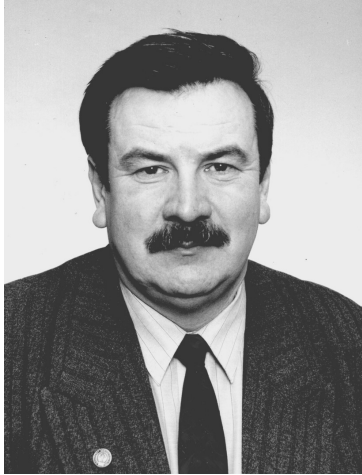
З 1949 по 1956 рік завідувачем кафедри був доцент М.К. Гродзінський, в 1956–1964 роках – професор Й.Й. Кораб. У 1959–1961 рр. кафедрі була підпорядкована лабораторія кафедри зоології. У 1964–1969 рр. завідував кафедрою старший викладач Г.М. Краснощоків.

Практичне заняття на кафедрі захисту рослин для студентів агрономічного факультету

У наступні роки кафедрою керували: доценти М.Г. Коломієць (1969–1980), Ф.Ф. Кашуба (1980–1986) та В.Д. Колодійчук (1986–1995). В 1995 році на посаду завідувача кафедри обрано доктора сільськогосподарських наук професора В.С. Купенка.

З 2000 по 2004 рік на посаді завідувача кафедри працював доктор біологічних наук, професор В.П. Федоренко, нині академік НААНУ, директор Інституту захисту рослин НААНУ. З 2004 року кафедрою завідував доцент В.Д. Колодійчук, а з 2011 р. – доцент О.М. Яковенко.

Професор, академік НААНУ,
директор Інституту захисту рослин
НААНУ В.П. Федоренко

Колектив кафедри, 2009 р.

Кафедра землеробства. У Білоцерківському сільськогосподарському технікумі був організований кабінет землеробства. Викладав курс землеробства Фанетіль. У 1921 р. був обраний завідувачем кафедри часткового землеробства М.Г. Малюшинський, видатний вчений в області фізики та хімії ґрунтів.

Доцент О.І. Петіков

У 1934 р. в наш уже інститут вливається Київський агроінженерний інститут, у т.ч кафедра загального землеробства. Таким чином кафедра об'єднала курси загального землеробства, ґрунтознавства, геології, сільськогосподарської меліорації та кормовиробництва.

Першим завідувачем кафедри був доцент О.І. Петіков. Він працював до 1951 року й викладав загальне землеробство, був автором 28 наукових праць. Лекції з геології, ґрунтознавства та меліорації читав доцент А.І. Стоцький, а з кормовиробництва – доцент С.І. Слухай.

У 1944 р. з відновленням роботи інституту після воєнного лихоліття відбулися зміни в роботі кафедри. Викладання ґрунтознавства з основами геології було передане на кафедру агрохімії. На кафедрі ж землеробства залишилися такі дисципліни, як землеробство, меліорація, геодезія і основи агрохімії, які читали для студентів зоотехнічного факультету. Змінилися й кадри – меліорацію і геодезію почав викладати старший викладач П.Е. Руденко, а загальне землеробство, крім доцента О.І. Петькова, асистент Н.І. Москаленко, яка пропрацювала на цій посаді до 1962 року.

Протягом 1951–1952 рр. обов'язки завідувача кафедри тимчасово виконував співробітник Білоцерківської дослідно-селекційної станції К.І. Лободін. В кінці 1952 р. на цю посаду обирається за конкурсом професор М.П. Архангельський, який працював до 1958 р. і мав понад 40 друкованих робіт.

З його приходом робота на кафедрі значно пожвавилася. Зокрема, під керівництвом Михайла Петровича науковці вивчають різні методи основного обробітку ґрунту та його глибину під травосумішки багаторічних трав у зв'язку з внесенням органо-мінеральних добрив. Сам професор досліджував біологічні особливості лялеманції.

У ці роки кафедра об'єднує курси загального землеробства, меліорації та геодезії. Поліпшується матеріальна база лабораторій і кабінетів. Значна частина досліджень здійснюється на базі учбового господарства.

Із 1958 р. після виходу на пенсію М.П. Архангельського кафедрою завідував доцент А.Б. Рубашов, а пізніше В.П. Попов. У різні роки на кафедрі працювали : доценти А.Ф. Вітер, А.І. Кавленко, О.С. Кузьменко, М.А. Кор-кач, А.Й. Швиденко, старший викладач А.М. Осипенко, асистенти В.І. Білецький, В.Ф. Анацький, М.І. Москаленко, М.Ю. Видалко, Б.А. Грешних.

У квітні 1960 р. на посаду завідуючого кафедрою обирається кандидат, а з 1970 р. – доктор сільськогосподарських наук, професор І.П. Котоврасов, який очолював її до 1991 р. Він багато зробив для розвитку навчально-методичної і особливо науково-дослідницької роботи. З 1972 по 1987 р. Іван Полікарпович є керівником наукової комплексної тематики агрономічного факультету по розробці енергозберігаючих технологій обробітку ґрунту в кормових сівоzmінах Лісостепу України, а з 1972 р. і до 1991 р. методичним керівником досліджень на дослідному полі інституту.

Професор І.П. Котоврасов – лауреат першої премії ім. В.Р. Вільямса, підготував одного доктора і сім кандидатів сільськогосподарських наук.

Професор І.П. Котоврасов

На той час колектив кафедри складався з 9 чоловік: доктора с.-г. наук І.П. Котоврасова, кандидатів с.-г. наук І.Д. Примака, В.Б. Павловського, Т.М. Лівой, К.І. Пчеленко, І.Д. Василенка, асистентів В.Ф. Ващука, В.Г. Карпенка, В.Ф. Урсулова.

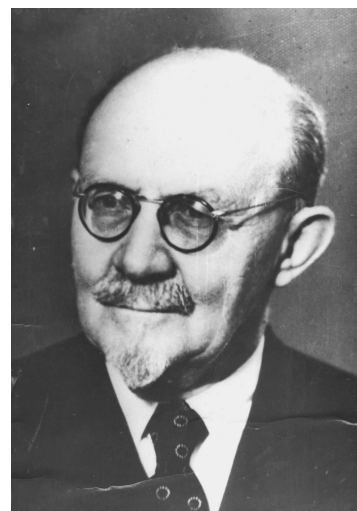
У 1991 р. наказом по інституту на посаду завідувача кафедри призначається доцент В.Б. Павловський, а з вересня 1993 р. нею завідує доктор сільськогосподарських наук І.Д. Примак – у минулому випускник агрономічного факультету, після закінчення аспірантури успішно захистив кандидатську дисертацію і більш як 10 років працював викладачем. Він плідно поєднував педагогічну роботу з науковою, працюючи на розробку основ удосконалення механічного обробітку ґрунту в кормових сівоzmінах. Результати досліджень висвітлені у дисертації, яку він захистив 1993 р. І.Д. Примак – автор більше 200 наукових праць.

Під його керівництвом у 2001 р. захистив кандидатську дисертацію В.Г. Карпенко, в 2007 р. – О.С. Скалила. Сьогодні він науковий керівник аспірантів А.П. Боканчі та А.А. Павліченка.

Колектив кафедри нині складається із 8 осіб: доктор с.-г. наук І.Д. Примак, кандидатів с.-г. наук В.Г. Карпенка, Л.М. Карпук, С.П. Вахня, асистентів В.С. Клименко, С.В. Ображя, лаборанти Т.В. Колесник і Т.Л. Устинова.

Нині на кафедрі читаються курси загального землеробства, загального та меліоративного землеробства, основ наукових досліджень в агрономії, с.-г. меліорації, агрометеорології, гербології, землевпорядкування та кадастру, геодезії.

Науковці кафедри ведуть експериментальні дослідження на дослідному полі ННДЦ. Крім того, науково-дослідну роботу по темі: „Агротехнічні і екологічні основи підвищення продуктивності плодозмінних сівоzmін в центральному Лісостепу України”.

**Професор
М.П. Архангельський**

Склад кафедри землеробства, 2009 р.

Результати багаторічних досліджень колективу висвітлені в таких основних підручниках, довідниках, навчальних посібниках, монографіях: І.Д. Примака, О.С.Кузьменко „Енергозберігаючі технології вирощування кормових культур” (1990); І.Д. Примака „Інтенсифікація кормовиробництва” (1992); І.Д. Примака, М.В. Зубець, В.А. Вергунов „Землеробство України : від праслов'ян через події ХІХ і ХХ століть до наших днів” (2005); І.Д. Примака, М.І. Трегуб, О.І. Примака „Історія української наукової школи автоматизації технологічних процесів та електротехнологій у сільському господарстві академіка І.І. Мартиненка” (2006); І.Д. Примака, В.Г. Рошко, Г.І. Демидась „Рациональні сівозміни в сучасному землеробстві” (2003); І.Д. Примака, В.А. Вергунов, В.Г. Рошко „Системи землеробства: історія їх розвитку і наукові основи”(2004); В.П. Гудзь, І.Д. Примака, Ю.В. Будьонний „Тлумачний словник із загального землеробства” (2004); І.Д. Примака, В.А. Вергунов, В.Г. Рошко „Наукові основи землеробства” (2005); І.Д. Примака, Н.М. Мусієнко, П.У. Ковбасюк „Практикум з агрометеорології” (2005); І.Д. Примака, Ю.П. Манько, С.П. Танчик „Бур'яни в землеробстві України: прикладна гербологія” (2005); І.Д. Примака, В.М. Ткачук, С.П. Васильківський „Фермерське господарство” (2006); І.Д. Примака, В.А. Вергунов, П.У. Ковбасюк „Несприятливі метеорологічні умови в землеробстві: захист від них культурних рослин” (2006); І.Д. Примака, М.П. Косолап, П.У. Ковбасюк „Довідник з гербології” (2006); В.П. Гудзь, І.Д. Примака, М.Ф. Рибак „Адаптивні системи землеробства” (2007) та ін.

Кафедра рослинництва заснована на базі рослиннознавчого кабінету у 1920 році. Першим завідувачем був О.З. Ахрімович. Після злиття Київського агроінженерного інституту з нашим з 01.05.1934 р. професором кафедри працює Іванов Олексій Антонович, а з 01.10.1938 р. до 01.09.1941 р. завідує кафедрою рослинництва.

О.А. Іванов у 1925 р. закінчив Київський сільськогосподарський інститут (утворений в 1922 р. з агрономічного факультету КПІ, за спеціальністю агроном-організатор. Залишений на кафедрі рослинництва, де послідовно працював лаборантом, асистентом, викладачем, доцентом, професором. О.А. Іванов – знавець культурних рослин, вів роботу з сортовиведення і вивчав хімічний склад зернівки культурних злаків, їх мукомельні і хлібопекарні властивості. Він автор чотирьох видань «Полевой определитель сортовых хлебов свеклосюзной зоны (рожь, пшеница, просо, кукуруза)». «Протеины в пшеницах Украины», «Порівняльна характеристика якості сортів пшениць України», «Посібник до апробації сортів хлібів Західних областей України». Він, без захисту дисертації, затверджений кандидатом сільськогосподарських наук у 1937 р. Після Великої Вітчизняної війни поновлений завідувачем кафедри рослинництва і працював з 15.05 до 18.08.1948 р. виконуючи обов'язки директора інституту з навчальної роботи. З 01.09.1948р. до 01.05.1969р. завідує кафедрою Пальчевський Василь Іванович. В 1927 р. він закінчив Кам'янець-Подільський сільськогосподарський інститут за спеціальністю агроном-організатор. Кандидат сільськогосподарських наук і професор з 1953 р. (одною постановою ВАК). У 1956–1959 рр. працював деканом агрономічного факультету, у 1965р. виконував обов'язки заступника директора інституту з навчальної і наукової роботи.

Під його керівництвом доцентами П.Д. Клименко, Г.І. Навроцьким, В.Ф. Солодовніковою вперше в Україні було створено навчальний посібник «Основи агрономії» для вищої школи, виконано та захищено дві докторські та 15 кандидатських дисертацій. В.І. Пальчевський був автором низки кущових сортів гарбузів, його перу належало більше 200 друкованих робіт, серед них п'ять монографій. Він був одним з провідних вчених з польового кормовиробництва, що дозволило йому створити свою школу вчених, яка продовжує функціонувати й сьогодні. Значний вклад у розвиток кормовиробництва вніс доцент, автор сорту конюшини червоної Білоцерківська 3306, П.М. Борис.

У 1969–1971 роки обов'язки завідувача кафедри тимчасово виконували ректор інституту, професор М.С. Паламар, доцент П.Д. Клименко. З листопада 1971 по грудень 1981 рр. кафедрою завідував професор Ю.А. Шанський. З березня 1982 р. до 2011 р. очолював заслужений працівник сільського господарства України, відмінник аграрної освіти і науки, доцент В.М. Ткачук, співавтор монографії «Морква на корм», навчальних посібників для вузів III–IV рівнів акредитації «Практическое пособие для арендаторов-земледельцев»; «Фермерське землеробство», «Несприятливі метеорологічні умови в землеробстві, захист від них культурних рослин», «Рослинництво» (практикум), методичних посібників «Програмування урожайності сільськогосподарських культур», «Зернові культури», «Прядивні культури», «Кормові коренеплоди», «Лікарські рослини», рекомендацій Державного агропромислового комітету СРСР «Создание кормовых севооборотов на полевых землях Лесостепи и Степи Украинской ССР», автор більше 130 друкованих робіт.

Нині кафедрі очолює канд. с.-г. наук Хахула В.С., де працюють 12 викладачів, серед яких один доктор наук, одинадцять кандидатів сільськогосподарських наук, з них десять доцентів.

Довгий час на кафедрі працювали Л.З. Сікан – автор сорту вівса Черкаський 1 та озимої пшениці Колективна 77, автор ліній кукурудзи – професор П.Д. Клименко, автор навчального посібника для технікумів.

На кафедрі створено і передано у сортовипробування сорти озимої пшениці – БЦСП поліпшена (автори професор М.С. Паламар, старший лаборант І.В. Василенко), Лютесценс 89 (автори завідувач кафедри, заслужений працівник сільського господарства України В.М. Ткачук, доцент В.М. Московчук), кандидат сільськогосподарських наук М.В. Остренко є співавтором сортів картоплі Лілея, Червона рута, Подолянка, Промінь, Левада, Вернісаж, Скарбниця, Оберіг, Поліське джерело, Зелений гай, а доцент М.Б. Грабовський – гібридів кукурудзи Кремінь 200 СВ, Сурський 197 МВ, Подільський 274 СВ, П'ятихатський 270 МВ, Чемеровецький 260 СВ, Любава 279 МВ, Дерезуватський 291 СВ, Борозенський 280 МВ, Криничанський 260 МВ, Вись 279 СВ.

Доктор с.-г. наук, професор
Ю.А. Шанський

В.М. Ткачук, заслужений працівник сільського господарства України, завідувач кафедри рослинництва, канд. с.-г. наук, доцент

Співробітники кафедри рослинництва (1960–1970 рр.)

Співробітниками кафедри (зав. кафедри В.М. Ткачуком, доцентом О.О. Грабовським, Л.З. Сіканом) розроблені оригінальні технології вирощування гороху, сої, озимого ріпаку на зелений корм та насіння. Розроблена технологія вирощування сої, яка не має аналогів у світовому землеробстві і дозволяє в умовах Лісостепу України висівати після неї озиму пшеницю та отримувати більшу урожайність ніж після гороху на зерно, конюшини на зелений корм. Вперше за розробками кафедри рослинництва (автори доцент В.М. Ткачук, доцент О.О. Грабовський) запроваджено як попередник озимої пшениці сою на зерно. Нині в Україні завдяки розробкам кафедри рослинництва пшеницю озиму висівають після сої більше ніж на 400 тисячах гектарів.

На сьогодні на кафедрі опрацьовується нова енергоресурсозберігаюча технологія вирощування пшениці озимої та ярої, яка дозволить отримувати відповідно 65–70 та 50–55 ц/га зерна за найменших витрат мінеральних добрив, без застосування засобів захисту рослин від борошнистої роси, з якістю зерна не нижче третього класу.

Кафедра була кузницею підготовки керівних кадрів вузу. Так в різні роки вихованці кафедри працювали на посадах ректора Білоцерківського сільськогосподарського інституту (професор Паламар М.С.), секретарів парткому (доцент Ткачук В.М.), деканів (професор Пальчевський В.І., доценти Клименко П.Д.,

Вінніченко Г.М., Грабовський О.О., Козак Л.А., Хахула В.С.), заступників деканів (доценти Г.І. Навроцький, О.О. Грабовський, Л.А. Козак, О.С. Городецький).

І.В. Глеваський,
професор, доктор с.-г. наук

Велика увага на кафедрі рослинництва приділялась і приділяється підготовці кадрів викладачів, науковців: підготовлено одного доктора сільськогосподарських наук (Глеваський І.В.), плеяду кандидатів наук (М.Я. Лисенко, М.М. Любінецький, В.С. Куценко, П.І. Макаренко, М.П. Сімкін, О.К. Кальченко, П.М. Попов, Г.І. Навроцький, В.Ф. Солоднікова, А.С. Батура, В.М. Ткачук, В.І. Боковий, Т.М. Духовська, М.М. Мережко, А.Д. Гудима, В. Колеснік, А.О. Мілюк, В.Г. Ткаченко, Л.П. Мордатенко, О.О. Грабовський, І.М. Полішвайко, О.С. Городецький, Л.М. Качан, М.Л. Новохацький, Т.В. Панченко, В.С. Хахула). При кафедрі працює аспірантура (аспіранти, Л.І. Лебеденко, І.А. Покотило). Це дозволяє формувати кафедру за рахунок своїх вихованців. Наукова робота, яка ведеться на кафедрі рослинництва, сприяє накопиченню новітніх даних, розробці нових технологій вирощування сільськогосподарських культур. Кафедра працює над удосконаленням технологій вирощування озимої та ярої пшениці, ярого ячменю, сої, кормових буряків, люцерни.

Нове покоління викладачів – це доценти М.Л. Новохацький, Ю.В. Федорук, Т.В. Панченко, М.В. Остренко, М.Б. Грабовський – успішно працює над виконанням докторських дисертацій.

Значний внесок в розвиток кафедри зробили асистенти Н.Ф. Дудко, О.М. Шевченко, лаборанти Є.Й. Мілюк, К.В. Томашевська, Г.В. Василенко, Т. Лукошкова, Є.Д. Грабовська, Л.М. Лябах, В.В. Герасименко, Н.К. Антоненко, А.В. Білан, Л.В. Єзерківська, В.Ф. Литвин, Л.М. Городецька.

Співробітники кафедри рослинництва, 2009 р.

При кафедрі рослинництва працювала лабораторія селекції озимої пшениці, керівником якої був ректор Білоцерківського сільськогосподарського інституту професор М.С. Паламар, а забезпечували її роботу О.Г. Козак, М.І. Гуленко, Е.Г. Костильова, Г.С. Горобець.

Нині при кафедрі створена селекційна група в складі В.М. Ткачука, М.В. Остренка, М.Б. Грабовського, які є співавторами десяти сортів картоплі, десяти гібридів кукурудзи, до сортовипробування передано три сорти озимої пшениці.

Кафедра механізації та електрифікації с.-г. виробництва. На довгому, майже чотиривіковому історичному шляху розвитку нашого навчального закладу – від колегіуму до Білоцерківського національного аграрного університету, підготовці фахівців агромеханізації завжди приділяли належну ува-

гу відповідно до рівня розвитку технічних засобів у сільському господарстві. Однак найбільш достовірні факти організації відділень, які вивчали сільськогосподарську техніку на базі природничих наук, збігаються з побудовою в Білій Церкві у 1850 р. заводу сільськогосподарського машинобудування Менцеля. У світі в цей час почав набирати швидких темпів технічний прогрес у машинобудуванні і була гостра потреба у підготовці фахівців, які могли б практично використовувати складні сільськогосподарські машини з кінним приводом і тепловими двигунами. Проте до початку XX століття всі відомі відділення механізації мали характер професійно-технічних училищ.

У 1872 р. Білоцерківську гімназію реформовано в реальне училище. Метою училища було надання молоді загальної освіти та набуття технічних знань, які відповідали б практичним потребам суспільства і випускника. На механіко-технічному відділенні (зародок кафедри) вивчалися: математика, фізика, складання креслень машин, механіка, моделювання, нівелювання, землевпорядкування. Останній випуск реального училища відбувся 1890 р. За вимогою власника будівель навчального закладу графа Браницького знову відновлено класичну гімназію.

1920 р. на базі гімназії створено два технікуми – сільськогосподарський і промисловий.

У 1921 р. за постановою Київської Губнаросвіти ці два технікуми об'єднано в один – Білоцерківський сільськогосподарський технікум із трьома відділеннями: рілльничий, садово-городній та механічний за фахом сільськогосподарського машинобудування. Уже влітку 1921 р. організовано механічні майстерні, надійшли заявки на ремонт різних машин і з'явилася можливість проводити зі студентами практичне навчання. Того року при технікумі було організовано дві профтехшколи – середні спеціальні навчальні заклади, які готували техніків для сільського господарства і агротехніків з інтенсивних культур. Випускники мали право продовжувати навчання на відповідних відділеннях технікуму без вступних екзаменів. Профтехшколу закінчив, а згодом і КПП А.М. Люлька – геніальний вчений, конструктор, організатор, автор турбореактивних двигунів.

З 1920 р. викладачами технікуму працювали:

- Бондаренко Тарас Іларіонович – інженер-хімік, вів курс із хімії і парових котлів, з перших днів – директор.

- Є.О. Розницький – вів курси вищої математики, діалектичного та історичного матеріалізму, історії партії та політичної економії.

- Дризо Михайло Ісаєвич – вів курси теоретичної і прикладної механіки, ливарної справи, технології обробки металу і дерева, технічного проектування, в 1921–1922 рр. – завідувач механічного відділення.

- Сібер – інженер, вів курси будівельного мистецтва та опору металів.

- Гейнс – викладав німецьку мову, художнє і технічне малювання.

- Мулярський – інженер, вів курси організації виробництва і калькуляції.

- Д.Н. Лоренцо – вів курси теоретичної механіки, опору матеріалів і проектування сільськогосподарських машин.

- Д.Л. Похілевич – вів курс політекономії, директор технікуму в 1923–1927 рр.

У 1921 р. викладацький склад відділення поповнився:

- О.В. Олейніченко – інженер, вів курси електротехніки і проектування підйомних кранів і с.-г. машин.

- Хоменко – інженер, вів курс деталей машин.

- Шуровський – інженер, вів курс опору металів, деталей машин, парових машин.

- Шадоранський – інженер, вів курси термодинаміки, парових котлів і парових машин.

- Каліус – інженер, вів курси тракторів, монокультури і двигунів внутрішнього згоряння, приїздив з КПП.

- Кауфман – вів курси діалектичного та історичного матеріалізму.

- Ізаковський – головний інженер Білоцерківського заводу ім. 1-го Травня, вів дипломне проектування.

- Крамаренко – професор, зав. кафедри землеробної механіки і сільгоспмашинобудування КПП, вів дипломне проектування.

- І.Ф. Василенко – кандидат технічних наук, вів дипломне проектування.

- Манчунський – вів дипломне проектування.

- П.В. Манчунський – інженер, вів курси теоретичної механіки, термодинаміки, прикладної і землеробної техніки, приїздив з КПП.

- С.Є. Лісовенко – інженер, вів курси с.-г. машин і проектування с.-г. машин, приїздив з КПІ.
- Ф.М. Пітюх – інженер, вів курси технології матеріалів, креслярської геометрії, приїздив з КПІ.
- Чемолосов – вів курс вищої математики, приїздив з КПІ.
- Фанстіль – агроном, вів курси ґрунтознавства і організації с.-г. виробництва.
- Лемкес – вів курси політичних наук.
- Ф.М. Пожитько – інженер, вів курси теорії тракторів, випробування с.-г. машин і тракторів, дипломне проектування, приїздив з КПІ.
- Яценко – професор, вів дипломне проектування.
- В.В.Заморський – професор, вів курс с.-г. машин, випробування с.-г. машин і тракторів, дипломне проектування.
- Я.Г. Протас – агроном, вів курс основ агрономії.
- Н.В. Русанов – інженер-шляховик, вів курси фізики і будівельного мистецтва.

У 1923 р. до відділу механізації вливається розформований Таращанський мехтехнікум.

У 1924 р. оформлено агрономічний відділ, створено кабінети: механічний, машинознавства, устаткування машин, креслення. В цьому ж році згідно з пропозицією НКО відділ машинобудування змінює свою цільову установку, переходить на навчальний план, зорієнтований на підготовку фахівців галузі машинокористування та механізації сільського господарства. Тепер політехнікум складається із двох відділів – рільничого та агромашиного.

У навчальних майстернях виконували замовлення (ремонт двигунів внутрішнього згорання, сільськогосподарських машин тощо), що до певної міри покращувало фінансовий стан технікуму. Відділення мало на той період достатньо техніки для випробування і вивчення тракторів і сільськогосподарських машин – динамометри, індикатори, профілеграфи тощо, в тому числі імпорتنі. Завдяки цьому вивчення тракторів і сільськогосподарських машин було поставлено на досить високому рівні. До речі, відповідні кафедри КПІ часто користувалися приладами технікуму.

Студенти проходили практику на передових промислових підприємствах, випробувальних станціях, у передових сільськогосподарських підприємствах. Так, у 1927 році група студентів під керівництвом викладачів Ф.М. Похитько і В.В. Заморського брали участь у Всесоюзних випробуваннях тракторів, проходили практику на сільськогосподарській концесії Ф. Намсена у навчально-дослідному радгоспі в Зернограді, у радгоспі «Гігант» Ростовської області, на заводах сільгоспмашин «Красная Звезда», «Серп и Молот», «Ростсельмаш».

Перший випуск інженерів-механіків сільськогосподарського машинобудування відбувся в 1924-1925 навчальному році. Це звання присвоювалося після дворічного стажування на підприємствах, головним чином, на заводах сільськогосподарського машинобудування.

Випускники механічного відділу працювали на посадах у різних галузях виробництва: механізації сільського господарства, на вагонобудівельних заводах, махорочних і жгутових фабриках та заводах сільськогосподарських машин. У 1928 році НКО твердо визначив, що агромашиинний відділ готуватиме фахівців механізації сільського господарства; отже місцем роботи мусить бути машинне господарство великих сільськогосподарських виробництв – радгоспів, колгоспів, підприємств сільськогосподарського машинопостачання, переробки сільськогосподарської продукції тощо. Це мало особливе значення у період перебудови розпорошеного сільського господарства на велике об'єднане механізоване виробництво.

У 1928 році завідувачем (деканом) механічного відділення було призначено професора В.П. Куликівського.

На базі кафедр землеробської механіки, сільськогосподарського машинобудування, машинознавства Київського політехнічного інституту в 1929 році було організовано Київський інститут механізації сільського господарства. В цьому ж році до нього вливається механічне відділення Білоцерківського сільськогосподарського інституту. До складу нового інституту увійшло також механічне відділення Білоцерківського технікуму з усім навчальним апаратом, колективом і обладнанням. Студенти відділення, направлені в 1929 році на переддипломну практику, були звільнені від захисту дипломних проектів та отримали призначення на підприємства і в організації Наркомзему СРСР, Зернотресту. Вони були висококваліфікованими інженерами в галузі механізації сільського господарства.

За час свого існування механічне відділення Білоцерківського сільськогосподарського технікуму закінчили 130 осіб. Надалі (з 1932 року) свідоцтва (дипломи) про закінчення цього відділення були

замінені свідоцтвами Київського інституту механізації та електрифікації сільського господарства з присвоєнням кваліфікації інженера тієї спеціальності, яка була встановлена Білоцерківським сільськогосподарським технікумом.

Переважна більшість випускників механічного відділення Білоцерківського сільськогосподарського технікуму (ВНЗ) працювали в галузях сільськогосподарського і тракторного машинобудування, сільського і лісового господарства, у промислових галузях – авіаційній, автомобільній, оборонній, станкобудуванні та різних галузях машинобудування. Вони працювали конструкторами, технологами, організаторами й керівниками виробництв, випробувальниками машин і керівниками машинно-випробувальних станцій; вели науково-дослідну та конструкторську роботу в провідних інститутах ВИСХОМ, ВИМ, ВИМЭ, УНІСХОМ, УНДИМ, НІІЛХ та інших, а також у спеціалізованих конструкторських бюро.

А новостворений Київський інститут механізації сільського господарства у 1938 році був реформований у Київський технологічний інститут харчової промисловості, а потім у Національний університет харчових технологій. Залишилися у нас кафедра механізації та електрифікації сільського господарства.

Офіційною датою створення кафедри механізації вважається 1934 рік, коли в Білу Церкву із Києва було переведено агроінженерний інститут. У тому ж році кафедру очолив професор В.П. Куликівський, разом із ним працювали професори В.В. Заморський та С.С. Іноземцев. З 1935 до 1936 рр. кафедрою керував професор із Києва І.І. Жаботинський. В цей період вийшли з друку загальновідомі підручники, наприклад, професора С.С. Іноземцева “Електротехніка та застосування електрики в сільському господарстві”. У передвоєнні роки кафедру поповнили молоді кадри, які надали науковим дослідженням практичного спрямування.

В останні воєнні та післявоєнні роки кафедрою керували: професор Куликовський В.П., доценти Слупський Є.І. та Здоренко М.І.

Особливим періодом розвитку кафедри механізації та електрифікації сільськогосподарського виробництва були післявоєнні 1946–1954 роки, коли завідувачем кафедри працював П.В. Салата, який одночасно був ректором інституту. П.В. Салата пройшов усю війну і мав військове звання полковника, тому виконавська дисципліна на кафедрі і в інституті були на високому рівні. Він мав науковий ступінь кандидата технічних наук і працював над докторською дисертацією. Наукові дослідження кафедри тоді виконувались з необхідним кадровим і матеріальним забезпеченням, а отриманими результатами цікавилось навіть державне та партійне керівництво держави. У 1955–1969 роках завідувачем кафедри був доктор сільськогосподарських наук, професор Г.І. Фіщенко, який разом з П.В. Салатою організовував дослідження процесів механізації підкореневого внесення рідких органічних добрив.

Із 1969 до 1975 рр. кафедру очолював кандидат технічних наук, доцент Бондаренко М.Г., який перейшов з машиновипробувальної станції (нині УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого). Він першим із працівників станції захистив кандидатську дисертацію, був знайомий з найновішими зразками вітчизняної і

Колектив кафедри механізації та електрифікації
с.-г. виробництва, 1972 р.

закордонної сільськогосподарської техніки та методикою і пристроями її випробування. Кафедра поповнилась новою на той час технікою та приладами. З 1975 до 1977 рр. завідувачем кафедри був старший викладач Сковчюк Г.І., який одночасно був головою профкому інституту і завершував кандидатську дисертацію. Із 1977 до 1987 рр. кафедрою керував кандидат технічних наук, доцент Халабузарь В.І., який до цього працював деканом факультету механізації Мелітопольського інституту меха-

нізації та електрифікації сільського господарства. В цей час на кафедрі наукові дослідження проводились за напрямом вдосконалення технологій сівби та робочих органів висівних апаратів. З 1987 до 2002 рр. кафедрю очолював кандидат технічних наук, доцент Рубльов В.І., який перейшов з ВНІМОЖ (нині УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого). Він очолив напрям наукових досліджень контролю якості сільськогосподарської техніки на передпродажній стадії. Виконувались госпдоговірні тематики, а В.І. Рубльов захистив докторську дисертацію в 2001 р. і вперше в історії кафедри здобув науковий ступінь доктора технічних наук. Після переходу В.І. Рубльова до іншого ВНЗ з 2003 р. завідувачем кафедри став кандидат технічних наук, доцент Трегуб М.І. Кафедра за цей час поповнилась доктором технічних наук та двома кандидатами технічних наук.

Створена навчально-практична лабораторія кафедри механізації та електрифікації в ННДЦ. Напрямом наукових досліджень кафедри є вдосконалення ресурсо- та енергозберігаючих технічних засобів і використання енергії поновлюваних джерел у сільськогосподарському виробництві.

Проведення практичних занять на кафедрі механізації та електрифікації с.-г. виробництва

Усі роки кафедра мала сильний викладацький склад, здійснювала глибоку наукову роботу. Так, під керівництвом доктора с.-г. наук, професора Г.І. Фіщенка та кандидата технічних наук, доцента П.В. Салати тривалий час проводились дослідження з механізації зрошення та удобрення підорного шару ґрунту. Досвідченим педагогом і вихователем зарекомендував себе старший викладач С.Є. Діденко, який працював на кафедрі з 1946 до 1972 рр.

Тридцять років свого життя віддав роботі у виші В.І. Смірнов, пройшовши шлях від старшого лаборанта до старшого викладача.

Двома авторськими свідоцтвами відзначено винахід доцентів О.С. Баженова та В.І. Халабузаря, які розробили конструкцію висівного апарата вакуум-

ного типу для одночасного точного висівання насіння двох культур в один рядок.

Доцент Трегуб М.І. розробив у 1986 р. електротехнологічну установку для очищення стоків свинокомплексів, новизна якої захищена авторськими свідоцтвами на спосіб і пристрій та пройшла регламентовані випробування на виробництві. Доцент Бондаренко разом з асистентом В.А. Демещуком розробили у співпраці зі старшим науковим співробітником, ветераном війни Нагорним Г.М. розсадну технологію вирощування насіння овочевих культур, захищену авторським свідоцтвом. Залучаючи студентів наукового гуртка, вони також розробили малогабаритну техніку для обробітку ґрунту і висівання насіння овочевих культур на присадибних ділянках і теплицях.

Досвід викладання на кафедрі дозволив доценту М.Г. Бондаренку і асистенту В.А. Демещуку видати підручник „Комплектування і використання машинно-тракторного парку в рослинництві” (перший підручник українською мовою, 1995 р.).

Колектив кафедри механізації та електрифікації с.-г. виробництва, 2009 р.

За темою досліджень було одержано 7 авторських свідоцтв на винахід, у т.ч.: авторські свідоцтва на винахід висівного апарата, апарата для просапних культур, висаджувального апарата для коренеплодів, на технологію вирощування насіння дворічних культур розсадним способом, „колектор дойльного апарата”, „установку для виготовлення біопалива”, „спосіб температурної підготовки пального на двигунах” та ін.

Кафедра з 2003 р. створила свої філії в УкрНДПВТ ім. Л. Погорілого, СТФ „Агрореммаш”, ТОВ „БілоцерківМАЗ”.

З 2005 року на кафедрі працює кандидат технічних наук Сенчук М.М., який розробляє тему механізації вермикультури.

Напрямок наукових досліджень кафедри з 2003 р. – вдосконалення енергоощадних механізованих технологічних процесів та застосування відновлюваних джерел енергії в сільському господарстві. Цей напрям набув актуальності у зв’язку зі стрімким подорожчанням традиційних енергоносіїв та екологічними аспектами. З 2004 до 2009 рр. постійно виконувались державні та госпдоговірні теми. За результатами роботи отримано 19 патентів України на винаходи, опубліковано 28 статей і видано монографію та у співавторстві з кафедрою землеробства навчальний посібник.

Кафедра садово-паркового господарства і лісівництва – наймолодша серед кафедр факультету. За сприяння С.В. Роговського і Л.А. Козака в університеті був відкритий новий напрям підготовки фахівців – лісове і садово-паркове господарство зі спеціальності «садово-паркове господарство». У зв’язку з цим, 2006 р. від кафедри ботаніки відділилась кафедра садово-паркового господарства і лісівництва.

Очолює кафедру з 2007 р. Володимир Максимович Черняк, доктор біологічних наук, професор. Під його керівництвом проводяться наукові дослідження у напрямках вивчення біолого-екологічних особливостей сортів айстри однорічної (*Callistephus Chinensis* (L.) Nees) української і зарубіжної селекції на території України; збереження і охорони червонокнижних рослин Київської області і культивованої дендрофлори Центрального Лісостепу України. Автор 156 наукових і науково-методичних праць, у тому числі 6 монографій.

Володимир Максимович проводить велику роботу зі створення належної матеріальної бази кафедри, яка забезпечує якісну підготовку студентів за спеціальністю «лісове і садово-паркове господарство»: відкрито навчально-дослідне лісове господарство площею 355 га, створено біостаціонар, на якому зібрана колекція декоративних деревних, кущових і квіткових культур. Читає курс лекцій і веде лабораторно-практичні заняття з історії садово-паркового господарства, лісівництва, ботаніки.

На сьогодні на кафедрі самовіддано працюють В.С. Роговський – доцент, О.Г. Олешко – доцент, Л.П. Ішук – кандидат біологічних наук, В.М. Хрик – асистент, Р.С. Іваніцький – асистент, Л.В. Тупота – асистент, Н.В. Соколівська – асистент.

Склад кафедри СПГ і лісівництва (разом зі співробітниками біостаціонару і навчально-дослідного лісництва), 2009 р.

Курс образотворчого мистецтва для студентів зі спеціальності «садово-паркове господарство» читає викладач кафедри О.Ф. Дмитренко – заслужений художник України, член спілки художників України.

Проводять підготовку занять і підтримують належний матеріальний стан кафедри: ст. лаборант Л.С. Кулікова і лаборант О.П. Шита. Окрім педагогічної діяльності, співробітниками кафедри проводяться наукові дослідження у таких напрямках:

Колектив кафедри на щорічній виставці квітів у День міста Біла Церква, 2009 р.

1. Вивчення культурної і природної флори Центрального Лісостепу України в умовах антропогенно трансформованого середовища (під керівництвом проф. В.М. Черняка).

2. Біологічні, екологічні та ландшафтні основи інтродукційної оптимізації багаторічних насаджень аграрних ландшафтів Центрального Лісостепу України (під керівництвом доц. С.В. Роговського).

3. Селекція і насінництво айстри однорічної (*Callistephus chinensis* (L.) Nees) в різних ґрунтово-кліматичних умовах України. Збереження генофонду сортів і його використання (під керівництвом О.Г. Олешко).

Наукові розробки і авторські свідоцтва, які стали результатом наукової діяльності співробітників кафедри:

- В.М. Черняк брав участь у відродженні Кременецького ботанічного саду як історико-ботанічного об'єкта (1987–1990 рр.),

ним розроблені наукові рекомендації щодо створення шкільних дендраріїв.

- «Методика оцінки рівня стресових ситуацій в популяціях вищих рослин» і «Методика комплексної оцінки садово-паркових ландшафтів» (С.В. Роговський).

- Авторські свідоцтва на 3 гібриди кукурудзи (О.Г. Олешко).

У структурі кафедри є біостанціонер (першою завідувачкою станціонеру була Н.Г. Троян), який очолює В.С. Гаврилюк. Біостанціонер займає площу 5 га, навчально-дослідне лісове господарство площею 270 га, яке очолюють Ю.О. Пушка та В.М. Хрик. За 2008 рік зроблено лісоупорядкування в НДЛГ. На біостанціонері нині зростає 150 видів і форм дерев, кущів, ліан, 120 видів однорічних квітів, 185 сортів айстр, 35 видів і сортів дворічників і 40 видів і сортів багаторічників, закладено магнолієвий сад на площі 0,10 га, де зростає 12 видів і форм магнолії, закладено кизильниковий сад на площі 0,20 га, де зростає 85 видів і форм кизильників.

Науково-практична конференція, присвячена 110-й річниці з дня створення кафедри ботаніки та фізіології рослин

Колектив кафедри працює над науково-дослідною темою «Теоретичне обґрунтування, вивчення, збереження природної і культурної флори для використання в облаштуванні ландшафтів та озелененні міст і сіл Лісостепу України».